

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ VALSTYBINĘ TERITORIJŲ PLANAVIMO IR STATYBOS INSPEKCIJĄ PRIE APLINKOS MINISTERIJOS IR KAIŠIADORIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ

2020 m. birželio 30 d. Nr. 4D-2019/1-1375
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo X (toliau vadinama – Pareiškėja) skundą dėl Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos (toliau vadinama – VTPSI) pareigūnų veiksmų, galimai netinkamai atliekant teritorijų planavimo valstybinės priežiūros funkciją.

2. Pareiškėja skunde nurodė:

2.1. 2016 m. balandžio 4 d. gyvenamojo namo statybai įsigijo žemės sklypą (unikalus Nr. <...>), <...> (toliau vadinama – Sklypas). Prieš pirkdama Sklypą, konsultavosi su architektu, rodė jam žemės sklypų, kadastro Nr. <...> ir Nr. <...>, <...>, detalų planą, patvirtintą Savivaldybės administracijos direktoriaus 2010 m. rugpjūčio 4 d. įsakymu Nr. V1-563 (toliau vadinama – DP). Pagal šio plano sprendinius, iš dviejų žemės ūkio paskirties žemės sklypų buvo suformuoti aštuoni sklypai gyvenamųjų namų statybai. Architektas, 2018 m. kovo 26 d. pateikęs akcinei bendrovei „B“ (toliau vadinama – Bendrovė) prašymą išduoti projektavimo sąlygas vieno buto gyvenamojo namo ir pagalbinio ūkio pastato Sklype statybos projektui, buvo informuotas, kad esamo magistralinio dujotiekio (toliau – MD) 1 klasės vietovės vienetė, į kuri patenka Sklypas, jau yra pasiektas maksimalus leistinas žmonėms būti skirtų pastatų skaičius, todėl galimybės šiame Sklype statyti pastatus šiuo metu nėra. Bendrovė negali išduoti projektavimo sąlygų gyvenamojo namo statybos projektui rengti;

2.2. Po kelių pokalbių ir susitikimo su Bendrovės atstovais išaiškėjo, kad nors Sklypo paskirtis – kita (vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos), su DP nustatyta ir patvirtinta pastatų užstatymo zona, užstatymo tankiu, intensyvumu ir aukštingumu **Sklype nėra galimybės nieko daryti, nes MD 1 klasės vietovės vienetė jau yra 10 pastatų, skirtų žmonėms būti;**

2.3. Gavus tokią informaciją, kreiptasi į Kaišiadorių rajono savivaldybės (toliau vadinama – Savivaldybė) administracijos Statybos, infrastruktūros ir urbanistikos skyrių, prašant pateikti duomenis apie įregistruotus statinius ir išduotus bei galiojančius statybos leidimus, nurodant statinio paskirtį šioje teritorijoje esantiems žemės sklypams, kurių kadastro Nr. <...> bei Nr. <...>. Savivaldybės administracija informavo apie nuo 2012 m. balandžio 2 d. išduotus penkis statybos leidimas septyniems pastatams – 5 gyvenamiesiems namams bei 2 ūkiniams pastatams;

2.4. Kilus neaiškumams dėl atsisakymo projektuotojui išduoti projektavimo sąlygas, kai DP nustatytoje teritorijoje buvo leista statyti 10 statinių, o anot Savivaldybės administracijos, yra išduoti tik penki leidimai septyniems pastatams, informacijos ieškota toliau.

Susipažinus su REGIA duomenimis nagrinėjamoje vietovėje, pastebėta, kad neatsitiktinai

Bendrovės atsakyme minimi ir kiti pastatai, nes iš REGIA duomenų matyti, jog **į MD 1 klasės vieneta įeina ir daugiau pastatų**. O tai leidžia daryti išvadą, kad **leistinų statyti pastatų skaičius šioje vietovėje maksimalų nustatytą skaičių (10) viršijo jau tada, kai buvo derinamas DP**;

2.5. **2019 m. liepos 29 d.** elektroniniu paštu ir per VTPSI internetinį puslapį **pateiktas skundas, prašant „išnagrinėti ir patvirtinti arba paneigti žemės sklypų, kurių kadastro Nr. <...> ir Nr. <...>, esančių <...>, DP ir SP teisėtumą ir atsakymą pateikti elektroniniu paštu.**

2019 m. rugpjūčio 27 d. gautas atsakymas (pasirašytas Astos Kazickienės) dėl netinkamai pateikto skundo.

2019 m. rugsėjo 2 d. buvo parengtas ir tik 2019 m. rugsėjo 9 d. išsiųstas atsakymas (registracijos Nr. 2D-11336), kuriame nurodyta, jog „DP rengimo metu planuojamoje teritorijoje, patenkančioje į DP galiojimo ribas, nebuvo Nekilnojamojo turto registre įregistruotų statinių“, nors MD 1 klasės vietovės vieneto teritorija yra žymiai didesnė, nei planuojama teritorija. MD taisyklių 27 punktą numato, kad vietovės klasės vienetas yra teritorija po 200 metrų į abi puses nuo vamzdyno ašies ir ji tęsiasi 1600 metrų išilgai vamzdyno. Taigi, šioje teritorijoje jau tuo metu buvo įregistruotų statinių VĮ Registrų centro nekilnojamojo turto registre.

VTPSI 2019 m. rugsėjo 2 d. **atsakymą parengė Daina Šarkauskienė, kuri pati patikrinusi ir pateikusi tvirtinimui DP** (2010 m. liepos 16 d., Nr. TP1-1715(15.4).

Rašte nebuvo išsamiai atsakyta į klausimus, nes remiantis VĮ Registrų centro, Bendrovės bei mūsų turimais duomenimis, galimų statyti pastatų žmonėms būti skaičius minimame MD 1 klasės vietovės vienete yra viršytas jau seniai;

2.6. Į pakartotinį 2019 m. spalio 9 d. kreipimąsi į VTPSI (reg. Nr. 1D-13567) atsakymas gautas 2019 m. spalio 24 d. (reg. Nr. 2D-13700).

3. Pareiškėja prašo Seimo kontrolieriaus „išnagrinėti gautus VTPSI atsakymus Nr. 2D-11336 ir Nr. 2D-13700 ir padėti išsiaiškinti“:

3.1. **„kodėl buvo leista suformuoti ir patvirtinti naujus žemės sklypus gyvenamiesiems namams statyti, nustatant privalomuosius užstatymo rodiklius (užstatymo zonas, statybos ribas, užstatymo tankumus, užstatymo intensyvumus, pastatų aukštingumus), kuriuose realiai jau tada nebuvo galima statyti jokių pastatų, nes buvo viršytas MD 1 klasės vietovės vieneto teritorijoje esančių pastatų skaičius žmonėms būti.** Peržiūrėjus viešai prieinamus teisinius procesus dėl teritorijų planavimo (toliau vadinama –TP) ir pastatų statybų MD 1 klasės vietovės vieneto teritorijose, tai net TP dokumentams rengti kitose vietose projektavimo sąlygų neišduodavo Bendrovei (anksčiau buvusi AB „A“), jeigu jau buvo viršytas pastatų skaičius toje teritorijoje“ (šios ir kitų citatų kalba nekeičiama);

3.2. **„kodėl dalyje šių sklypų buvo išduoti statybos leidimai statyti pastatus žmonėms būti, nors teisės aktai neleido to daryti.** Mums taip pat neleidžia to daryti, nors galioja tie patys SP bei DP sprendiniai bei kiti galiojantys teisės aktai.“

TYRIMAS IR IŠVADOS

Nustatytos tyrimui reikšmingos aplinkybės

4. Bendrovės **2018 m. spalio 23 d.** rašte Nr. 7-214-909 Pareiškėjai ir Y (kopiją teikiant Savivaldybės administracijai) nurodyta:

„Bendrovė išnagrinėjo 2018 m. rugsėjo 17 d. gautą Jūsų prašymą [...]

(iii) [...] pateikiame Bendrovės nuomonę dėl veiklos MD gretimybėje, įskaitant ir MD vietovės klasių teritorijose, ribojimo. **MD yra potencialiai pavojingas objektas, kurio avarijos ar gedimo atveju min. 200 metrų teritorija abipus MD vamzdyno (toliau – MDV) patenka į padidinto pavojaus ir rizikos zoną, dar vadinamą vietovės klasių teritorija. Dėl šios priežasties nurodytoje potencialiai pavojingoje teritorijoje tiek užsienio valstybėse, tiek ir Lietuvoje visuomenės saugos tikslais užstatymo normatyvų pagalba yra siekiama riboti greta MDV būnančių žmonių**

skaičių ir taip išvengti potencialios žalos jų sveikatai ir gyvybei MDV avarijos ar kito įvykio atveju, tad ir užtikrinti šių konstitucinių vertybių apsaugą. [...].“

5. Informacija, susijusi su Pareiškėjos skunde nurodyto klausimo nagrinėjimu VTPSI:

5.1. *Y 2019 m. liepos 29 d. raštu kreipėsi į VTPSI Kauno teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros skyrių (toliau vadinama – Skyrius), nurodydamas:*

„2016 m. balandžio 4 d. mes su žmona X įsigijome Sklypą gyvenamojo namo statybai.

2017 m. liepos 25 d. buvo sudaryta sutartis su UAB „C“, kuri įsipareigojo parengti ir perduoti mums su visomis reikalingomis statybos valstybinės priežiūros institucijomis suderintą Individualaus vienbučio gyvenamojo namo ir pagalbinio ūkio pastato <...> statybos projektą, gauti statybą leidžiantį dokumentą.

2018 m. kovo 26 d. statinio projekto vadovas D pateikė prašymą Bendrovei, t. y. A, atsakingam už gamtinių dujų perdavimą (transportavimą aukšto slėgio vamzdynais) sistemos naudotojams, gamtinių dujų infrastruktūros eksploatavimą, priežiūrą ir plėtojimą. Šiuo raštu projektuotojas prašė išduoti projektavimo sąlygas vieno buto gyvenamojo namo ir pagalbinio ūkio pastato statybos projektui <...>.

Bendrovė pateikė atsakymą į šį prašymą 2018 m. balandžio 24 d. raštu Nr. 7-211-375, kuriuo informavo, kad esamo MD 1 klasės vietovės vienetė, į kurią patenka mūsų Sklypas, jau yra pasiektas maksimalus leistinas žmonėms būti skirtų pastatų skaičius, todėl galimybės statyti šiame sklype pastatus šiuo metu nėra ir Bendrovė negali išduoti projektavimo sąlygų gyvenamojo namo statybos projektui rengti.

Projektuotojai taip pat 2018 m. balandžio 5 d. kreipėsi į Savivaldybės administraciją dėl DP koregavimo, pakeičiant statybos ribą pagal gyvenamojo namo ir pagalbinio ūkio paskirties pastato, <...>, <...>, statybos projekto sklypo sutvarkymo dalies planą. Statytojai – Pareiškėja ir Y, projekto rengėjas – UAB „C“, projekto vadovė – E (atestato Nr. <...>), Sklypo adresas – <...>, <...> (kad. Nr. <...>).

2018 m. balandžio 17 d. Savivaldybės Teritorijų planavimo komisijos posėdžio protokolu Nr. TPK-5 buvo nuspręsta nepritari DP koregavimui. Prie protokolo pridėtas 2018 m. balandžio mėn. 12 d. Bendrovės raštas Nr. 7-211-333 „Dėl nepritarimo detaliojo plano koregavimui.“

Gavę tokius atsakymus, per advokatų kontorą kreipėmės į Savivaldybės administracijos Statybos, infrastruktūros ir urbanistikos skyrių, prašydami pateikti duomenis apie: (i) įregistruotus statinius bei (ii) išduotus ir galiojančius statybos leidimus, nurodant statinio paskirtį, šioje teritorijoje: DP – žemės sklypų, kadastro Nr. <...> ir <...>, esančių <...>

2018 m. birželio mėn. 14 d. Savivaldybės administracija raštu dėl informacijos pateikimo Nr. (3.5-V8)-3-1224 informavo, kad nurodytoje teritorijoje (žemės sklypų, kurių kadastro Nr. <...> ir <...>, esančių <...>, padalinimas į aštuonis sklypus, pagrindinės tikslinės žemės naudojimo paskirties keitimas į kitos paskirties žemę, naudojimo būdo ir pobūdžio, teritorijos tvarkymo ir naudojimo režimo, statybos reglamentų nustatymo) nuo 2012 m. balandžio 2 d. yra išduoti penki leidimai, septyniems pastatams: 5 gyvenamieji namai ir 2 ūkiniai pastatai“. Taip pat nurodė, kad teikti tikslesnius duomenis apie galiojančius statybos leidimus, būtų pažeistas galiojantis LR asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas.

Nesuprasdami priežasties, kodėl atsisakyta mūsų projektuotojui išduoti projektavimo sąlygas, jei DP nustatytoje teritorijoje buvo leista statyti 10 statinių, o anot Savivaldybės administracijos yra išduoti tik 5 leidimai septyniems pastatams, ieškojome paaiškinimo ir informacijos toliau.

2018 m. rugsėjo 17 d. prašymu dėl informacijos pateikimo, kreipėmės į Bendrovę bei Savivaldybės administracijos Statybos, infrastruktūros ir urbanistikos skyrių, kuriuo prašėme pateikti informaciją. Tik gavę atsakymą iš Bendrovės, sužinojome, jog pagal MD valdytojo duomenis, į MD 1 klasės vietovės vieneto tankį įskaičiuotini pastatai jau viršija 10 pastatų. Tame pačiame rašte nurodyta, jog „į esamo MD vietovės klasės vieneto (-ų), kuris (-ie) nagrinėtini vietovės klasės teritorijoje („vertinamoje teritorijoje, nustatomoje vadovaujantis Įrengimo ir plėtros taisyklių 26 p. reikalavimais pagal konkretų prašymą dėl planuojamos veiklos galimybių, į tankį įskaičiuotini ir keturi gyvenamosios paskirties pastatai, esantys DP suplanuotuose ir jo pagrindu suformuotuose

(kiekviename iš jų atskirai) žemės sklypuose, esančiuose <...>, adresu <...>, bei trys Bendrovės suderinti pastatų (gyvenamųjų namų) statybos projektai žemės sklypuose, esančiuose adresu <...>, taip pat po vieną gyvenamosios paskirties pastatą žemės sklypuose adresu <...> ir kt.

Gavę šį atsakymą ir kaip pasiūlė šiame rašte Bendrovei, susipažinę su REGIA duomenimis nurodytoje vietovėje, pastebėjome, jog neatsitiktinai Bendrovės atsakyme minimi ir kiti pastatai, nes **iš REGIA duomenų matyti, kad į MD klasės vieneta įeina ir daugiau pastatų, kas leidžia padaryti išvadą, jog leistinų statyti pastatų skaičius šioje vietovėje viršijo 10 jau tada, kai buvo derinamas DP.** Kadangi nei viena valstybinė instancija, į kurią kreipėmės dėl susiklosčiusios situacijos, mums nepateikė duomenų, kada visgi buvo viršytas pastatų žmonėms būti skaičius minimoje I klasės vietovės teritorijos vienetu, kreipėmės į specialistus ir patys užsakėme I klasės vietovės vieneto grafinio pavaizdavimo planą. **Išnagrinėjus planą tapo aišku, kad pastatų skaičius jau seniai viršija pastatų skaičių, leidžiamą statybos reglamentais (gyvenamieji pastatai – 26 vnt., sodo pastatai – 64 vnt., mišrūs pastatai – 11 vnt.). Tokia situacija leidžia manyti, kad DP galimai buvo suderintas neteisėtai.**

Prašau išnagrinėti ir pavirtinti arba paneigti žemės sklypų, kurių kadastro Nr. <...> ir <...>, esančių <...>, detaliojo ir specialaus planų teisėtumą ir atsakymą pateikti elektroniniu paštu. [...].“

5.2. VTPSI 2019 m. rugsėjo 2 d. raštu Nr. 2D-11336 Pareiškėjai atsakė:

„[...] Patikrinus pateiktą informaciją nustatyta, kad skundžiami TP yra:

1) <...>, dalies teritorijos, apimančios apie 3,0 ha Rumšiškių kadastrinės vietovės 7 bloko dalį, įskaitant ir žemės ūkio paskirties sklypus, kadastro Nr. <...> ir Nr. <...>, **gyvenamosios paskirties statinių išdėstymo SP, patvirtintas Savivaldybės administracijos direktoriaus 2009 m. birželio 25 d.** įsakymu Nr. V1-470 „Dėl gyvenamosios paskirties statinių išdėstymo specialiojo plano“ (toliau vadinama – SP), kurio planavimo tikslas buvo suplanuoti teritoriją ir išnagrinėti žemės sklypų (kadastro Nr. <...> ir Nr. <...>), <...>, pagrindinės tikslinės naudojimo paskirties keitimo galimybes iš žemės ūkio į kitą paskirtį (gyvenamąsias teritorijas). SP įregistruotas Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų registre (toliau vadinama – TPDR) (TPD reg. Nr. T00012394);

2) **Detalusis planas, patvirtintas Savivaldybės administracijos direktoriaus 2010 m. rugpjūčio 4 d.** įsakymu Nr. V1-563 „Dėl D ir E žemės sklypo detaliojo plano patvirtinimo“, parengtas vadovaujantis SP ir kurio planavimo tikslas buvo padalinti pirmiau nurodytus žemės sklypus į aštuonis sklypus, pakeisti pagrindinę žemės naudojimo paskirtį į kitą, nustatyti naudojimo būdą, pobūdį, teritorijos naudojimo režimą, statybos reglamentą. DP įregistruotas TPDR (TPD reg. Nr. T00012412).

Skundo nagrinėjimo metu **Departamentas, peržiūrėjęs VTPSI archyve saugomų SP ir DP kopijas, nustatė, kad AB „A“ išdavė planavimo sąlygas (SP rengimui – 2008 m. kovo 14 d., DP rengimui 2009 m. spalio 7 d., Nr. 7-215-1240), kuriose nurodyta (be kitų reikalavimų), rengiant pirmiau nurodytus SP ir DP, vadovautis reikalavimais, kurie numatyti gamtinių dujų perdavimo sistemai: „Dujų sistema. Magistraliniai dujotiekiai. Projektavimas. Medžiagos ir statyba. Taisyklės“, patvirtintais Lietuvos Respublikos ūkio ministro ir aplinkos ministro 2001 m. kovo 9 d. įsakymu Nr. 86/146 (toliau vadinama – Taisyklės).**

Planavimo sąlygų TP dokumentams rengti parengimo ir išdavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. gegužės 7 d. įsakymu Nr. D1-262 (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. spalio 17 d. įsakymo Nr. D1-470 redakcija) (toliau vadinama – Aprašas) (redakcija, galiojusi SP ir DP rengimo metu) 4 punkte buvo apibrėžta, kad planavimo sąlygos (toliau vadinama – Sąlygos) – planuojamai teritorijai taikomi specialiujų žemės naudojimo sąlygų ir TP normų reikalavimai ir galiojančių TP dokumentų sprendiniai, taip pat ūkio šakų plėtros programų ir strateginių dokumentų nuostatos, sąlygas išduodančių institucijų reikalavimai dėl TP dokumentų rengimo.

Vadovaujantis Aprašo 8 punktu, Sąlygas rengianti institucija Sąlygas rengia vadovaudamasi: institucijos kompetencija (8.1 papunktis); planuojamoje teritorijoje galiojančiais ir TP dokumentų registre įregistruotais TP dokumentų sprendiniais, regioninės plėtros planais, patvirtintomis investicinėmis ir atskirų ūkio šakų plėtros programomis (projektais) bei kitų strateginių dokumentų

nuostatų reikalavimais, darančiais įtaką numatomo rengti TP dokumento sprendiniams ir įvertinus planuojamoje teritorijoje išduotas kitų TP dokumentų rengimo Sąlygas (8.2 papunktis); įstatymais ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais atitinkamą planuojamą veiklą (8.3 papunktis); įstatymais ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais nustatytų specialiųjų žemės naudojimo sąlygų reikalavimais, nustatančiais planuojamojo sklypo (teritorijos) naudojimo apribojimus (8.4 papunktis); Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašu (8.5 papunktis); TP dokumentų sprendinių poveikio vertinimo tvarkos aprašu (8.6 papunktis).

Taisyklių (redakcija, galiojusi SP ir DP rengimo metu) 1.1 papunktyje nustatyta, kad šios taisyklės taikomos, projektuojant ir statant visus statinius 200 metrų atstumu nuo veikiančių MD. Vadovaujantis Taisyklių 4.10 papunkčiu, vietovės klasės vienetas yra teritorija po 200 metrų į abi puses nuo MD vamzdžio ašies ir ji tęsiasi 1600 metrų išilgai vamzdžio. Taisyklių 4.12 papunktyje nurodyta, kad vietovės klasė prasideda arba baigiasi ne mažesniu kaip 200 metrų atstumu nuo artimiausio pastato.

Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo (toliau – TPI) (redakcija, galiojusi SP ir DP derinimo metu) 27 straipsnio 4 dalyje buvo nustatyta, kad **savivaldybės lygmens TP dokumentų derinimo procedūra atliekama savivaldybės NSK kompleksiskai** ir turi būti baigta per 15 darbo dienų nuo planavimo organizatoriaus prašymo derinti teritorijų planavimo dokumentą pateikimo dienos. Komisija sudaroma iš planavimo sąlygas rengiančių institucijų atstovų, turinčių įgaliojimus priimti sprendimus. **Komisijos pirmininkas ir komisijos nariai už savo pagal kompetenciją priimtų sprendimų teisėtumą atsako įstatymų nustatyta tvarka. Derinimo procedūros rezultatai įforminami protokolu.** TP dokumentas yra suderintas, jei tam pritarė visi posėdyje dalyvavę ar raštu savo pritarimą pateikę savivaldybės NSK nariai. Jeigu bent vienas komisijos narys nepritaria TP dokumento derinimui, laikoma, kad komisija priėmė sprendimą nederinti TP dokumentą.

NSK pavyzdinių nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. D1-696 (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. liepos 2 d. įsakymo Nr. D1-379 redakcija) (redakcija, galiojusi SP ir DP derinimo metu) 13 punkte buvo nurodyta, kad **komisija, gavusi planavimo organizatoriaus prašymą derinti TP dokumentą bei atitinkamais teisės aktais nustatytus derinimo procedūrai atlikti reikalingus dokumentus, privalo patikrinti ir nustatyti, ar pateiktas derinti TP dokumentas atitinka: specialiųjų žemės naudojimo sąlygų ir teritorijų planavimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus (13.1 papunktis); galiojančių TP dokumentų sprendinius (13.2 papunktis); sąlygas išdavusių institucijų reikalavimus dėl TP dokumentų rengimo (13.3 papunktis).**

SP suderintas Savivaldybės NSK (toliau vadinama – NSK) 2008 m. lapkričio 5 d. kompleksinio derinimo protokolu Nr. 156-NSK, DP – 2010 m. vasario 3 d. protokolu Nr. 10-NSK-27, kurios nariai – AB „A“ (MDD Eksploatavimo tarnybos dujotiekio skyriaus ir Kauno filialo eksploatavimo tarnybos Kaišiadorių skyriaus) atstovai – pritarė TP dokumentų sprendiniams, tuo patvirtindami, kad sprendiniai neprieštarauja planavimo sąlygų ir jose nurodytų Taisyklių reikalavimams.

Kaip jau buvo nurodyta aukščiau, NSK pirmininkas ir komisijos nariai už savo pagal kompetenciją priimtų sprendimų teisėtumą atsako įstatymų nustatyta tvarka.

Specialiųjų žemės ir miško sąlygų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (toliau vadinama – SŽMS) (redakcija, galiojusi SP ir DP rengimo metu), 25.4 papunktyje nurodyta, kad **rengiantis statyti bet kuriuos pastatus, įrenginius ar kitus objektus 350 metrų atstumu nuo magistralinio dujotiekio ar naftotiekio trasos, priešprojektinius pasiūlymus bei projektinę dokumentaciją būtina suderinti su MD ir naftotiekiais eksploatuojančia organizacija.**

SŽMS reikalavimas yra įvykdytas – SP ir DP suderinti su AB „A“.

Informuojame, kad **Taisyklės yra sritis norminis dokumentas ir VTPSI neturi kompetencijos įvertinti – patvirtinti ar paneigti – Jūsų su skundu pateiktų MD pirmos klasės vietovės vieneto duomenų (skaičiavimų) teisingumo, nes derinimo funkciją vykdo NSK nariai pagal kompetenciją, pritardami arba nepritardami TPD.**

Pagal Įstatymo (redakcija, galiojusi SP ir DP tvirtinimo metu) 27 straipsnio 1 dalies 1 punktą prieš teikiant tvirtinti bendrojo, specialiojo ir detaliojo TP dokumentų sprendiniai turi būti: nustatyta tvarka apsvastyti (1 papunktis); suderinti su atitinkamo lygmens galiojančiais TP dokumentais, įregistruotais TP dokumentų registre, ir per šio įstatymo nustatytus terminus gauti planavimo sąlygas išdavusių institucijų motyvuotas išvadas dėl parengtų TP dokumentų sprendinių derinimo (2 papunktis); patikrinti valstybinę TP priežiūrą atliekančioje institucijoje (3 papunktis).

Kauno apskrities viršininko administracijos Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros departamentas, patikrinęs, ar SP planavimo sąlygos atitinka teisės aktų reikalavimus, ar TP dokumentų sprendiniai atitinka planavimo sąlygas, ar atliktos visos TP dokumentų rengimo, svarstymo, derinimo procedūros, ar sprendiniai atitinka Įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimus, 2009 m. birželio 9 d. parengė TP dokumento patikrinimo aktą TP-1076 su teigiama patikrinimo išvada, DP buvo patikrintas VTPSI Kauno teritorijų planavimą ir statybos valstybinės priežiūros skyriuje ir 2010 m. liepos 16 d. parengtas TP dokumento patikrinimo aktas Nr. TP1-1715 (15.4) su teigiama patikrinimo išvada.

Atsižvelgiant į aukščiau nurodytas aplinkybes ir teisės aktų nuostatas, **SP ir DP yra nustatyta tvarka parengti, viešai apsvastyti, suderinti, patvirtinti, įregistruoti TPDR ir pripažintini teisėtai ir galiojančiais TP dokumentais.**

Pažymime, jog **DP rengimo metu planuojamoje teritorijoje, patenkančioje į DP galiojimo ribas, nebuvo Nekilnojamojo turto registre įregistruotų statinių.**

Šis sprendimas gali būti skundžiamas per vieną mėnesį nuo sprendimo gavimo Vilniaus apygardos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.“

5.3. Pareiškėja 2019 m. spalio 9 d. raštu kreipėsi į VTPSI, nurodydama, kad gautas VTPSI Skyriaus 2019 m. rugsėjo 2 d. atsakymas netenkina, bei prašydama pateikti informaciją pagal sekančius punktus:

1) Prašome nurodyti minėtoje 1 klasės vietovės vieneto teritorijoje įregistruotų pastatų žmonėms būti skaičių SP rengimo metu – SP sprendiniai buvo patikrinti Kauno apskrities viršininko administracijos Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros departamento Teritorijų planavimo valstybinės priežiūros skyriaus pagal patikrinimo aktą Nr. TP-1076 (tvirtinimo data 2009 m. birželio 9 d.).

2) Prašome nurodyti minėtoje 1 klasės vietovės vieneto teritorijoje įregistruotų pastatų žmonėms būti skaičių DP rengimo metu – nuo 2009 m. gruodžio 1 d. iki DP patvirtinimo 2010 m. liepos 16 d. (patikrinimo aktas TP1-1715 (15.4)).

3) Prašome nurodyti minėtoje 1 klasės vietovės vieneto teritorijoje įregistruotų pastatų žmonėms būti skaičių dabar.

4) Pagal tuo metu galiojusius teisės aktus – kiek ir kokios paskirties pastatų žmonėms būti galima buvo statyti minimoje 1 klasės vietovės vieneto teritorijoje SP rengimo ir derinimo metu (2008–2009 metais)?

5) Kiek pastatų žmonėms būti buvo įregistruota ir dar keliems pastatams buvo išduoti leidimai statybai DP korektūros metu (Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymas 2015 m. gruodžio 4 d. Nr. V1-1242)? [...]

6) Ar minimoje 1 klasės vietovės vieneto teritorijoje, laikotarpyje nuo 2008 m. iki dabar, buvo galima statyti daugiau, nei 10 pastatų žmonėms būti, ir jei taip – tai kiek, kokios paskirties pastatų ir koku būtent laikotarpiu buvo leidžiama statyti, viršijant nustatytą 10 pastatų žmonėms būti skaičių minimoje 1 klasės vietovės vieneto teritorijoje?

VTPSI atsakyme (reg. numeris 2D-11336) nurodoma, kad „DP rengimo metu planuojamoje teritorijoje, patenkančioje į DP galiojimo ribas, nebuvo Nekilnojamojo turto registre įregistruotų statinių.“ **Pagal VI Registrų centro bei www.regia.lt duomenis, minėtoje 1 klasės vietovės vieneto teritorijoje 2009–2010 metais jau buvo suformuoti 24 žemės sklypai ir juose įregistruoti pastatai žmonėms būti. [...]**

Taipogi jūsų atsakyme yra paminėta, kad „Taisyklių (redakcija, galiojusi SP ir DP rengimo metu) 1.1 papunktyje nustatyta, kad šios taisyklės taikomos projektuojant ir statant visus statinius

200 metrų atstumu nuo veikiančių MD. Vadovaujantis Taisyklių 4.10 papunkčiu, vietovės klasės vienetas yra teritorija po 200 metrų į abi puses nuo MD vamzdžio ašies ir ji tęsiasi 1600 metrų išilgai vamzdyno. Taisyklių 4.12 papunktyje nurodyta, kad vietovės klasė prasideda arba baigiasi ne mažesniu kaip 200 metrų atstumu nuo artimiausio pastato.“, bet nėra nurodyta, kad visa planuojama teritorija patenka į 1 klasės vietovės vieneto teritoriją, kurioje gali būti ne daugiau nei 10 statinių žmonėms būti (skaičiuojant vieną butą kaip 1 statinį).

Mūsų nuomone, bei remiantis viešai prieinamais www.geoportal.lt bei www.maps.lt duomenimis, galimų statyti pastatų skaičius minimame 1 klasės vietovės vieneto teritorijoje viršijo leidžiamų statyti pastatų skaičių SP ir DP rengimo metu, taip pat DP korektūros metu 2015 metais. [...].

Kadangi atsakymą į mūsų skundą (registracijos numeris 3D-2437, registracijos data 2019 m. liepos 30 d.) parengė Kauno Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros skyrius, kurių specialistai 2009–2010 metais tikrino ir teikė tvirtinimui SP ir DP, siekdami skaidrumo, prašome, kad šis mūsų prašymas būtų nagrinėjamas kito skyriaus specialistų.

Prašau atsakymą pateikti elektroniniu paštu. Jei turite papildomų klausimų, prašome susisiekti elektroniniu paštu.“

5.4. VTPSI 2019 m. spalio 24 d. rašte Nr. 2D-13700 Pareiškėjai nurodyta:

„VTPSI Teritorijų planavimo valstybinės priežiūros departamente 2019 m. spalio 10 d. (reg. Nr. 1D-13567) gautas Jūsų 2019 m. spalio 9 d. prašymas „Dėl patvirtintų TP dokumentų“ (toliau vadinama – prašymas) pateikti informaciją pagal prašyme nurodytus punktus, nes Jūs netenkina VTPSI 2019 m. rugsėjo 2 d. atsakymas Nr. 2D-11336 „Dėl TP dokumentų teisėtumo“ (toliau vadinama – atsakymas) į 2019 m. liepos 29 d. skundą „Dėl DP teisėtumo.“

Pažymime, jei VTPSI atsakymas Jūsų netenkina arba Jūs nesutinkate su atsakymo teiginiais, atsakymą galite skusti jame nurodyta apskundimo tvarka.

Asmenų prašymų, skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo VTPSI taisyklių, patvirtintų VTPSI viršininko 2014 m. sausio 8 d. įsakymu Nr. 1V-5 (VTPSI viršininko 2019 m. kovo 29 d. įsakymo Nr. 1V-38 redakcija), 10 punkte nurodyta, kad VTPSI asmenų prašymai, skundai nagrinėjami tik pagal VTPSI kompetenciją.

Informuojame, kad pagal Teritorijų planavimo valstybinės priežiūros ir statybos valstybinės priežiūros tvarką, priežiūrą atliekančias institucijas, jų kompetenciją, pareigas ir teises nustato Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymas. Šio įstatymo 3 straipsnio 5 dalyje nurodyta, kad TP valstybinė priežiūra apima teritorijų planavimo proceso procedūrų ir su TP susijusių administracinių sprendimų atitikties TP reglamentuojantiems teisės aktams tikrinimą; TP dokumentų sprendinių atitikties TP reglamentuojantiems teisės aktams tikrinimą; asmenų skundų ar pranešimų, susijusių su TP procesu, nagrinėjimą bei kitus šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nurodytus su TP valstybine priežiūra susijusius TP valstybinės priežiūros institucijų veiksmus. **Jūsų prašymo klausimai nesusiję su VTPSI vykdomomis funkcijomis.**

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 19 punkte nustatyta, kad savarankiškoji Konstitucijos ir įstatymų nustatyta (priskirta) savivaldybių funkcija yra TP, savivaldybės bendrojo plano ar savivaldybės dalių bendrųjų planų ir detaliųjų planų sprendinių įgyvendinimas, todėl **dėl aplinkybių, kurios buvo susiklosčiusios Jūsų prašyme nurodytų SP ir DP rengimo ir tvirtinimo metu, prašome kreiptis į Savivaldybės administraciją.**

Šis sprendimas gali būti skundžiamas per vieną mėnesį nuo sprendimo gavimo Vilniaus apygardos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.“

5.5. Pareiškėja 2019 m. spalio 29 d. skunde VTPSI nurodė:

„Prašome inicijuoti tyrimą dėl galimai neteisėtų statybų <...> žemiau išvardintais adresais, kuriems buvo išduotas leidimas statybai po 2010 metų: <...>.

Minimi sklypai visu plotu patenka į MD 1 vietovės klasės vieneto teritoriją. Greta MD statomiems pastatams yra nustatomi tam tikri ūkinės ir kitos veiklos ribojimai, kuriuos reglamentuoja Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo (toliau – GDI) 13 straipsnio 3, 4 dalys, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 patvirtintų Specialiųjų Žemės ir

miško naudojimo sąlygų (toliau – Specialiosios sąlygos) VII skyrius „Magistralinių dujotiekių ir naftotiekių bei jų įrenginių apsaugos zonos“, Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. liepos 16 d. įsakymu Nr. 1-213 patvirtintos Magistralinių dujotiekių apsaugos taisyklės (toliau – Apsaugos taisyklės), Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2014 m. sausio 28 d. įsakymu Nr. 1-12 (Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2017 m. birželio 25 d. įsakymo Nr. 1-169 redakcija) patvirtintos Magistralinio dujotiekio įrengimo ir plėtros taisyklės (toliau – Įrengimo ir plėtros taisyklės) bei kiti teisės aktai.

Vadovaujantis Įrengimo ir plėtros taisyklių 17 p., MD 1 vietovės klasės vieneto teritorijoje negali būti daugiau kaip 10 pastatų, nurodytų Įrengimo ir plėtros taisyklių 7.1 ir 16.1 punktuose.

Mūsų turimais duomenimis, **dabar minimoje I vietovės klasės vieneto teritorijoje yra 26 gyvenamieji pastatai, 64 sodo pastatai, 11 mišrių pastatų.** Remiantis viešai prieinamais VĮ Registrų centras duomenimis, **jau 2009 metais, DP rengimo metu buvo viršytas teisės aktais leidžiamas pastatų skaičius, todėl manome, kad DP minimoje teritorijoje buvo galimai suderintas ir patvirtintas neteisėtai.** Todėl manome, kad išvardintiems sklypams išduoti statybos leidimai yra neteisėti, nes viršija teisės aktuose nustatytą MD 1 vietovės klasės vieneto teritorijoje esančių pastatų skaičių žmonėms būti.

Jeigu jūs manote, kad šiems sklypams (<...>) išduoti statybos leidimai yra teisėti, tai prašome konkrečiai ir argumentuotai atsakyti, kokiais teisės aktais remiantis jie nepažeidžia MD 1 vietovės klasės vieneto teritorijoje esančių pastatų skaičiaus.

Prašau atsakymą pateikti elektroniniu paštu. [...].“

5.6. VTPSI Vidurio Lietuvos statybos valstybinės priežiūros departamento 2019 m. lapkričio 28 d. rašte Nr. 2D-14517, atsakant į Pareiškėjos 2019 m. spalio 29 d. skundą dėl neteisėtų statybų, nurodyta:

„Informuojame, kad Lietuvos Respublikos statybų leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje „Infostatyba“ įregistruoti statybą leidžiantys dokumentai:

1) Žemės sklype <...>, <...> (toliau – sklypas28) – Savivaldybės administracijos 2013 m. spalio 15 d. išduotas statybą leidžiantis dokumentas Nr. <...>.

2) Žemės sklype <...> <...> (toliau – sklypas30) – Savivaldybės administracijos 2011 m. rugsėjo 6 d. išduotas statybą leidžiantis dokumentas Nr. <...>.

3) Žemės sklype <...>, <...> (toliau – sklypas32) – Savivaldybės administracijos 2012 m. balandžio 2 d. išduotas statybą leidžiantis dokumentas Nr. <...>.

4) Žemės sklype <...>, <...> (toliau – sklypas34) – Savivaldybės administracijos 2013 m. liepos 18 d. išduotas statybą leidžiantis dokumentas Nr. <...>.

5) Žemės sklype <...>, <...> (toliau – sklypas42) – Savivaldybės administracijos 2015 m. gruodžio 15 d. išduotas statybą leidžiantis dokumentas Nr. <...>.

6) Žemės sklype <...> (toliau – sklypas38) – Savivaldybės administracijos 2016 m. 18 d. išduotas statybą leidžiantis dokumentas Nr. <...>.

Nekilnojamojo turto registro duomenimis:

1) Sklype28 2019 m. sausio 9 d. įregistruotas baigtas statyti gyvenamas namas, 2018 m. kovo 29 d. deklaracijos apie statybos užbaigimą / paskirties pakeitimą pagrindu.

2) Sklype30 2016 m. vasario 3 d. įregistruotas baigtas statyti gyvenamas namas, 2015 m. spalio 5 d. deklaracijų apie statybos užbaigimą / paskirties pakeitimą Nr. 1 pagrindu.

3) Sklype32 2018 m. birželio 5 d. įregistruotas baigtas statyti gyvenamas namas su ūkio pastatu, 2018 m. balandžio 23 d. deklaracijos apie statybos užbaigimą / paskirties pakeitimą ir 2018 m. gegužės 30 d. deklaracijos apie statybos užbaigimą / paskirties pakeitimą pagrindu.

4) Sklype34 2016 m. gruodžio 22 d. įregistruotas baigtas statyti gyvenamas namas, 2016 m. gruodžio 2 d. deklaracijos apie statybos užbaigimą / paskirties pakeitimą pagrindu.

5) Sklype38 nėra registruotas joks pastatas.

6) Sklype42 2019 m. gegužės 31 d. įregistruotas baigtas statyti gyvenamas namas su ūkio pastatu, 2019 m. gegužės 16 d. deklaracijos apie statybos užbaigimą / paskirties pakeitimą ir 2019 m. gegužės 22 d. deklaracijos apie statybos užbaigimą / paskirties pakeitimą pagrindu.

Jūsų skunde minimas TP dokumentas patvirtintas 2009 metais.

Asmenų prašymų, skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo VTPSI taisyklių, patvirtintų VTPSI viršininko 2014 m. sausio 8 d. įsakymu Nr. 1V-5 (nauja redakcija nuo 2019 m. balandžio 15 d., patvirtinta VTPSI viršininko 2019 m. kovo 29 d. įsakymu Nr. 1 V- 38). (toliau – Taisyklės) 46 punkte nustatyti prašymų ir skundų nenagrinėjimo atvejai:

1) dėl TP dokumentų patvirtinimo teisėtumo – jei nuo sprendimo patvirtintu TP dokumentą praėjo daugiau kaip vieneri metai, **išskyrus atvejus, kai dėl šio dokumento patvirtinimo teisėtumo teisėsaugos institucijos atlieka tyrimą arba yra įtarimų, kad yra pažeistas visuomenės (viešasis) interesas, apibrėžtas TPI 8 straipsnyje** (46.9.1. punktas);

2) dėl kitų, negu nurodyti Taisyklių 46.9.1 papunktyje, su TP procesu susijusių administracinių sprendimų – jei nuo administracinio sprendimo priėmimo praėjo daugiau kaip vieneri metai arba TP dokumentas yra patvirtintas, **išskyrus atvejus, kai dėl administracinio sprendimo teisėtumo teisėsaugos institucijos atlieka tyrimą arba yra įtarimų, kad yra pažeistas visuomenės (viešasis) interesas, apibrėžtas TPI 8 straipsnyje** (46.9.2.);

3) dėl iki statybą leidžiančių dokumentų išdavimo priimtų administracinių sprendimų – jei buvo išduotas statybą leidžiantis dokumentas, **išskyrus atvejus, kai dėl administracinio sprendimo teisėtumo teisėsaugos institucijos atlieka tyrimą arba yra įtarimų, kad yra pažeistas viešasis interesas** (46.9.3. punktas);

4) dėl viešojo administravimo subjekto išduoto statybą leidžiančio dokumento išdavimo teisėtumo – jei nuo statybos pradžios praėjo daugiau kaip vieneri metai ar statybą leidžiantis dokumentas išduotas seniau kaip prieš 3 metus, **išskyrus atvejus, kai dėl jo išdavimo teisėtumo teisėsaugos institucijos atlieka tyrimą arba yra įtarimų, kad yra pažeistas viešasis interesas** (46.9.4. punktas).

Taisyklių 48 punkte išdėstyti skundų nagrinėjimo nutraukimo atvejai. Vienas iš jų – kai pradėjus nagrinėti skundą, paaiškėja, kad egzistuoja Taisyklių 46 punkte nurodytos aplinkybės (48.1. punktas).

Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, **Jūsų skundo nagrinėjimą nutraukėme.**

Paaiškiname, kad Nekilnojamojo turto registro įstatymo 4 straipsnyje nustatyta, kad visi nekilnojamojo turto registre esantys duomenys nuo jų įrašymo laikomi teisingais ir išsamiais, kol jie nenuginčyti įstatymų nustatyta tvarka.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.138 straipsnyje nustatyta, kad civilines teises įstatymų nustatyta tvarka gina teismas. Jeigu Jūs manote, kad Jūsų teisės pažeistos, turite teisę kreiptis į teismą.

Šis sprendimas gali būti skundžiamas VTPSI Departamento direktoriui arba Regionų apygardos administraciniam teismui [...] per vieną mėnesį nuo sprendimo gavimo Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.“

6. VTPSI Seimo kontrolieriui pateikė informaciją dėl:

„[...] situacija dėl 2019 m. rugsėjo 2 d. atsakymo Nr. 2D-11336 pateikimo ne teisės aktu nustatytais terminais, galėjo susiklostyti dėl Departamento darbuotojų trūkumo ir itin didelio darbo krūvio. Atsižvelgiant į išdėstytas faktines aplinkybes, reglamentavimą bei teismų praktiką, VTPSI nusprendė 2019 m. rugsėjo 2 d. atsakymą Nr. 2D-11336 rengusiam Departamento darbuotojui tarnybinio nusižengimo tyrimo procedūros nepradėti. Akcentuotina, jog VTPSI laikosi pozicijos, kad nurodytos aplinkybės vis dėlto nepanaikina pareigos VTPSI darbuotojams veikti teisės aktuose nustatytais terminais ir tvarka, todėl, atsižvelgiant į išdėstytą, pažymime, kad Departamento darbuotojas, rengęs 2019 m. rugsėjo 2 d. atsakymą Nr. 2D-11336, buvo įspėtas apie pareigą laikytis Viešojo administravimo įstatyme, Priežiūros įstatyme ir Taisyklėse nustatytų prašymų ir skundų nagrinėjimo terminų.

[...] Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 14 straipsnio 4 dalyje nustatyta, jog draudžiama persiųsti skundą nagrinėti viešojo administravimo subjektui, jo administracijos padaliniui arba perduoti nagrinėti pareigūnui, valstybės tarnautojui ar darbuotojui, kurių veiksmai yra skundžiami. Pareiškėjai tik 2019 m. spalio 9 d. skunde nurodė – „Kadangi atsakymą į mūsų skundą (DVIS „Avilys“ registracijos numeris 3D-2437, registracijos data 2019 m. liepos 30 d.) parengė

Kauno Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros skyrius, kurių specialistai 2009–2010 metais tikrino ir teikė tvirtinimui SP ir DP, siekdami skaidrumo, prašome, kad šis mūsų prašymas būtų nagrinėjamas kito skyriaus specialistų.“

[...] VTPSI 2019 m. rugsėjo 2 d. atsakyme Nr. 2D-11336 atsakoma, kad „**Dujų sistema. Magistraliniai dujotiekiai. Projektavimas, medžiagos ir statyba. Taisyklės**“, patvirtintos LR ūkio ministro ir LR aplinkos ministro 2001 m. kovo 9 d. įsakymu Nr. 86/146 (toliau – MD taisyklės), yra sritis norminis dokumentas ir VTPSI neturi kompetencijos įvertinti – patvirtinti ar paneigti – Jūsų su skundu pateiktų MD 1 klasės vietovės vieneto duomenų (skaičiavimų) teisingumo, nes derinimo funkciją vykdo NSK nariai pagal kompetenciją pritardami arba nepritardami TPD.

[...]

TP dokumentų tikrinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. balandžio 23 d. įsakymu Nr. D1-200 (suvestinė redakcija 2007 m. gruodžio 23 d. – 2012 m. lapkričio 13 d.) (toliau – Aprašas), 8 punkte nustatyta, kad TP valstybinę priežiūrą pagal kompetenciją vykdančios institucijos TP dokumento (toliau – Dokumentas) tikrinimo metu patikrinama: planavimo organizatoriaus atitikimas TPI 8, 14 ir 20 straipsnių reikalavimams; Dokumento rengėjo atitikimas TPI 36 straipsnio reikalavimams; Dokumento atitikimas teisės aktais nustatytiems jo sudėties reikalavimams; Dokumento sprendinių atitikimas planavimo sąlygoms; planavimo sąlygų ir jų sąvadų, Dokumento rengimo, svarstymo, derinimo procedūrų bei sprendinių atitikimas TPI ir kitų teisės aktų reikalavimams. Aprašo 11 punkte nurodyta, kad TP valstybinę priežiūrą pagal kompetenciją vykdanči institucija negali reikalauti keisti TP dokumento sprendinius, jei jie neprieštarauja TPI ir kitų teisės aktų reikalavimams.

Kaip nurodyta DVIS „Avilys užregistruotame 2019 m. rugsėjo 2 d. atsakyme Nr. 2D-11336 Pareiškėjams, kad „Kauno apskrities viršinininko administracijos Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros departamentas, patikrinęs, ar SP (TPDR reg. Nr. T00012394) planavimo sąlygos atitinka teisės aktų reikalavimus, ar TP dokumentų sprendiniai atitinka planavimo sąlygas, ar atliktos visos TP dokumentų rengimo, svarstymo, derinimo procedūros, ar sprendiniai atitinka Įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimus, 2009 m. birželio 9 d. parengė TP dokumento patikrinimo aktą TP-1076 su teigiama patikrinimo išvada.

DP (TPDR reg. Nr. T00012412) buvo patikrintas VTPSI Kauno teritorijų planavimą ir statybos valstybinės priežiūros skyriuje ir 2010 m. liepos 16 d. parengtas TP dokumento patikrinimo aktas TP1-1715 (15.4) su teigiama patikrinimo išvada.

Atsižvelgiant į aukščiau nurodytas aplinkybes ir teisės aktų nuostatas, SP ir DP yra nustatyta tvarka parengti, viešai apsvarstyti, suderinti, patvirtinti, įregistruoti TPDR ir pripažintini teisėtais ir galiojančiais TP dokumentais.

Pažymime, jog DP rengimo metu planuojamoje teritorijoje, patenkančioje į DP galiojimo ribas, nebuvo Nekilnojamojo turto registre įregistruotų statinių. [...].“

7. Savivaldybės administracija **2020 m. gegužės 6 d.** rašte Nr. V8E-438 Seimo kontrolieriui nurodė:

„[...]

Sklypas patenka į teritoriją, kuriai yra parengti TP dokumentai: SP – <...>, dalies teritorijos, apimančios apie 3 ha Rumšiškių kadastro vietovės 7 bloko dalį, gyvenamosios paskirties statinių išdėstymo planas ir DP – F, G žemės skl. (kadastro Nr. <...> ir <...>) <...>, padalinimas ir paskirties keitimas į gyvenamąją teritoriją.

TP dokumentų rengimo procesą reglamentuoja TPI, Detaliųjų planų rengimo taisyklės (galiojo nurodytų dokumentų rengimo laikotarpiu, neteko galios nuo 2014 m. sausio 24 d.), Detaliojo teritorijų planavimo organizatoriaus teisių ir pareigų perdavimo ir sutarties sudarymo tvarkos aprašas (galiojo nurodytų dokumentų rengimo laikotarpiu, neteko galios nuo 2014 m. sausio 1 d.), TP dokumentams rengti sąlygų parengimo ir išdavimo taisyklės (suvestinė redakcija nuo 2009 m. gruodžio 9 d. iki 2010 m. spalio 2 d.).

Vadovaujantis minėtais teisės aktais buvo atliktos teritorijos, į kurią patenka Pareiškėjos žemės

sklypas, specialiojo ir detaliojo planų rengimo, viešinimo, derinimo ir tvirtinimo procedūros. **Planai buvo suderinti NSK, kuri buvo sudaryta iš planavimo sąlygas rengiančių institucijų atstovų, turinčių įgaliojimus priimti sprendimus.**

Pagal NSK nuostatų, patvirtintų Savivaldybės tarybos 2007 m. lapkričio 19 d. sprendimu Nr. V17-256 „Dėl Kaišiadorių rajono savivaldybės nuolatinės statybos komisijos sudarymo, komisijos nuostatų ir komisijos darbo reglamento patvirtinimo“ 12 punktą, **komisijos nariai privalo patikrinti ir nustatyti, ar pateiktas derinti TP dokumentas atitinka: specialiųjų žemės naudojimo sąlygų ir TP normų reikalavimus, galiojančių TP dokumentų sprendinius, ūkio šakų plėtros programų ir strateginių dokumentų nuostatas, sąlygas išdavusių institucijų reikalavimus dėl TP dokumentų rengimo.**

TPĮ 27 straipsnio 4 dalyje numatyta: „**Komisijos pirmininkas ir komisijos nariai už savo pagal kompetenciją priimtų sprendimų teisėtumą atsako įstatymų nustatyta tvarka.**“

DP rengimo taisyklių 28 punktą reglamentuoja: „Prieš pradėdamas rengti detaliojo planavimo dokumentus, planavimo organizatorius TP dokumentams rengti sąlygų parengimo ir išdavimo taisyklių, patvirtintų aplinkos ministro 2004 m. gegužės 7 d. įsakymu Nr. D1-262, nustatyta tvarka kreipiasi į savivaldybės administracijos valstybės tarnautoją – savivaldybės vyriausiąjį architektą, kad šis pateiktų planavimo sąlygų sąvadą.“

TP dokumentams rengti sąlygų parengimo ir išdavimo taisyklių (toliau – Taisyklės) 6 punktą nustato, kad „prieš pradėdamas rengti bendrojo ar specialiojo TP dokumentą, planavimo organizatorius pagal nustatytus planavimo tikslus ir uždavinius Tvarkos aprašo ir atitinkamų rūšių TP dokumentų rengimo taisyklių nustatyta tvarka pateikia paraiškas Tvarkos apraše nurodytoms institucijoms, kad šios pateiktų Sąlygas.“

Atsižvelgiant į nurodytas teisių aktų nuostatas ir į tai, kad planuojama teritorija patenka į MD įtakos zoną, kurioje veiklą reglamentuoja specialieji teisės aktai, buvo kreiptasi į MD eksploatuojančią įmonę, kad ši išduotų planavimo sąlygas planavimo dokumentams rengti.

2008 m. kovo 20 d. AB „A“ išdavė planavimo sąlygas Nr. 7-215-363 SP rengti ir 2009 m. spalio 7 d. DP rengti (Nr. 7-215-1240). Sąlygas išdavusi institucija dalyvavo NSK darbe ir suderino SP ir DP (įrašai protokoluose), tuo patvirtindama, kad parengti planavimo dokumentai atitinka tiek išduotas planavimo sąlygas ir reikalavimus, tiek kitus specialiuosius teisės aktus, reglamentuojančius veiklą MD zonose.

Suderinti TP dokumentai buvo pateikti tikrinti VTPSI, kuri nenustatė planavimo procedūrų pažeidimų ir pateikė teigiamas patikrinimo išvadas, kuriose siūlo tvirtinti parengtus ir suderintus planavimo dokumentus. Vadovaujantis patikrinimo išvadamis parengti planavimo dokumentai buvo patvirtinti teisės aktų nustatyta tvarka.

[...]

Teritorijos, į kurią patenka Pareiškėjos žemės sklypas, **SP buvo patvirtintas Savivaldybės administracijos direktoriaus 2009 m. birželio 25 d. įsakymu Nr. V1-470.** Apie parengto SP patvirtinimą paskelbta 2009 m. liepos 3 d. rajoniniame laikraštyje „K“. Šios teritorijos **DP buvo patvirtintas Savivaldybės administracijos direktoriaus 2010 m. rugpjūčio 4 d. įsakymu Nr. V1-563.** [...].“

8. Bendrovė Seimo kontrolierių informavo:

„[...] vadovaujantis Nekilnojamojo turto registro duomenų bazės išrašo duomenimis, **pagrindinė Sklypo naudojimo paskirtis yra kita, o naudojimo būdas – vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos. Sklypas patenka į MD 1 vietovės klasės teritoriją, kurioje, vadovaujantis Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo (toliau – GDĮ) 2 straipsnio 46 ir 47 punktais, 13 straipsnio 5 dalimi bei Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2014 m. sausio 28 d. įsakymu (2017 m. birželio 28 d. įsakymo Nr. 1-169 redakcija) patvirtintų MD įrengimo ir plėtros taisyklių (toliau – Įrengimo ir plėtros taisyklės) III skyriaus antrojo skirsnio (nuo 2023 m. sausio 1 d. taip pat ir SŽNSĮ III skyriaus septintojo skirsnio) nuostatomis, yra taikomi užstatymo normatyvai, Įrengimo ir plėtros taisyklių 17 punkte nustatyta, kad MD 1 vietovės klasės vienete (vietovės klasės vieneto sąvoka apibrėžta GDĮ 2 straipsnio 47 dalyje) yra leistina ne daugiau kaip 10 žmonėms būti**

skirtų pastatų, didžiausias leistinas pastatų aukštų skaičius (ne daugiau kaip 3 aukštai) ir mažiausias leistinas atstumas nuo MDV iki viešam žmonių susibūrimui skirtų statinių ir įrenginių yra 90 metrų. Atsižvelgiant į tai, kad MD 1 vietovės klasės vienete, į kurią patenka Sklypas, Įrengimo ir plėtros taisyklių 17 punkte nustatytas užstatymo pastatais normatyvas jau yra pasiektas, šiuo metu naudoti Sklypą pagal jo tiesioginę paskirtį (t. y. jame statyti gyvenamosios paskirties pastatus) **galimybės nėra**. Tačiau pažymėtina, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo (toliau – EĮ) 15 straipsnio 4 dalies nuostatomis, yra **numatyta galimybė atlikti esamų energetikos objektų rekonstravimą ar perkėlimą (iškėlimą) suinteresuoto asmens (iniciatoriaus) prašymu tais atvejais, jeigu energetikos įmonei priklausantys energetikos objektai trukdo statinių statybai ar dėl kitų priežasčių**. Paaiškiname, kad **galimybė Sklype vykdyti planuojamą veiklą (pastatų statybą) atsirastų rekonstravus MD (arba atitinkamo ilgio jo atkarpą) taip, kad, pakeitus esamą MD vamzdyno vietovės klasę iš žemesnės (I) į aukštesnę - i) III, teritorijos greta MD vietovės klasės vienete (-uose) nebūtų taikomi pastatų tankio apribojimai, bet pastatų aukštų skaičius negalėtų viršyti 3 aukštų, arba ii) IV - kai teritorijos greta MD vietovės klasės vienete (-uose), nebūtų taikomi ribojimai dėl pastatų tankio bei aukštų skaičiaus.**

[...]

Vadovaujantis Nekilnojamojo turto registro duomenų bazės išrašu, **MD buvo pastatytas 1962 m.**

Informuojame, kad **MD šiuo metu yra eksploatuojamas (veikiantis ir naudojamas transportuoti gamtines dujas aukštu slėgiu), o jo veiklos sustabdymo ar visiško eksploatavimo nutraukimo Bendrovė artimiausiu metu neplanuoja.**

[...] **bendruoju atveju, vadovaujantis DP rengimo metu galiojusio Lietuvos Respublikos ūkio ministro ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. kovo 9 d. įsakymu Nr. 83/146 patvirtinto sritinio norminio dokumento „Dujų sistema. Magistraliniai dujotiekiai. Techninė priežiūra ir remontas. Taisyklės“ nuostatomis, turėjo būti įvertinta, kad 1 vietovės klasės vietovė yra vietovės klasės vienetas, turintis 10 ar mažiau pastatų, skirtų žmonėms būti.**

[...]

Atsakydami į prašymą pateikti konkrečius pasiūlymus, kaip būtų galima spręsti Pareiškėjos skunde nurodytą problemą dėl pastatų statybos Sklype, informuojame, kad Bendrovės vertinimu, [...] galimybė vykdyti Sklype planuojamą ūkinę veiklą atsirastų tuo atveju, jeigu, vadovaujantis EĮ bei Įrengimo ir plėtros taisyklių 76–78 punktų nuostatomis, būtų inicijuotas atitinkamo ilgio MD atkarpos rekonstravimas ar perkėlimas (iškėlimas), pakeičiant vamzdyno bei greta jo esančių teritorijų vietovės klasę į aukštesnę (trečią ar ketvirtą), kurioms nebūtų taikomi pastatų tankio vietovės klasės vienete apribojimai. MD rekonstravimo iniciatorius (iniciatoriai) turėtų įsipareigoti savo lėšomis organizuoti rekonstravimo parengiamųjų darbų atlikimą (įskaitant projektavimo darbus) bei užtikrinti išlaidų, kurias patirtų Bendrovė dėl esamo MD atkarpos rekonstravimo (medžiagų, įrangos įsigijimo, statybos darbų, vamzdyno išdujinimo ir kt.), apmokėjimą. [...].“

9. Tyrimo metu Pareiškėja pateikė Y užsakymu atlikto **2020 m. gegužės 4 d. TP dokumento** tyrimo išvadamis įvardintą dokumentą, kuriame nurodyta, kad tyrimą atliko ekspertė M (išsilavinimas – 1990 m. Vilniaus inžinerinis statybos institutas. Pramoninė ir civilinė statyba. Inžinierė–statybininkė; 2004 m. Vilniaus Gedimino technikos universitetas; Civilinė inžinerija. Statybos inžinerijos magistrė. Kvalifikacija: kvalifikacijos atestatai Nr. <...>, Nr. <...>, Nr. <...>, Nr. <...>, Nr. <...>). Išvadose nurodyta:

„[...]

1 klausimas. Ar sodo namas, sodo pastatas ir gyvenamasis namas yra pastatai žmonėms būti ir ar jie, pagal SP ir DP rengimo ir tvirtinimo metu galiojusį teisinį reguliavimą, turėjo būti įskaičiuojami į didžiausią leistiną pastatų skaičių magistralinio dujotiekio vamzdynų (MDV) vietovės klasės vienete?

Atsakymas. SP ir DP yra TP dokumentai, kurie rengiami vadovaujantis TPĮ. TP dokumentai rengiami pagal planuojamai teritorijai išduotas planavimo sąlygas, kuriose nurodomi specialiuji

žemės naudojimo sąlygų ir TP normų reikalavimai ir galiojančių TP dokumentų sprendiniai, taip pat ūkio šakų plėtros programų ir strateginių dokumentų nuostatos, sąlygas išduodančių institucijų reikalavimai dėl TP dokumentų rengimo. **SP rengti AB „A“ 2008 m. kovo 20 d.** raštu Nr. 7-215-36.3 „Dėl planavimo sąlygų žemės sklypų grupei (kadastriniu adresu Nr. <...> ir Nr. <...>) <...> (SP rengti)“, **išdavė planavimo sąlygas. DP rengti AB „A“ 2009 m. spalio 7 d.** raštu Nr. 7-215-1240 „Dėl planavimo sąlygų žemės sklypų grupei kadastriniu adresu Nr. <...> ir Nr. <...> <...> **DP dokumentui rengti išdavė planavimo sąlygas. Planavimo sąlygose nurodyta vadovautis reikalavimais, numatytais gamtinių dujų sistemai: „Dujų sistema. Magistraliniai dujotiekiai. Projektavimas. Medžiagos ir statybos taisyklės“, patvirtintos Lietuvos Respublikos ūkio ministro ir aplinkos ministro 2001 m. kovo 9 d. įsakymu Nr. 86/146 [...]. Sąlygose nurodyta įvertinti MD vietovės klasę, kuri yra priskirta 1 vietovės klasės reikalavimams. Nurodyta, kad 1 klasės vietovė yra vietovės klasės vienetas (teritorija po 200 metrų į abi puses nuo MD vamzdžio ašies ir tęsiasi 1600 metrų išilgai vamzdžio), turintis 10 ar mažiau pastatų, skirtų žmonėms būti. STR 1.01.09:2003 „Statinių klasifikavimas pagal jų naudojimo paskirtį“ nustato statinių klasifikavimo pagal paskirtį pagrindines grupes (pogrupius) ir požymius, kuriais vadovaujantis statiniai priskiriami šioms grupėms (pogrupiams). Yra dvi pagrindinės statinių rūšys: pastatai, inžineriniai statiniai (susisiekimo komunikacijos, inžineriniai tinklai, kiti statiniai). Pastatai skirstomi į gyvenamuosius pastatus ir negyvenamuosius pastatus.**

LR statybos įstatymo sąvokose apibrėžtas pastatas: Pastatas – stogu apdengtas statinys, kuriame yra vienas ar daugiau kambarių ar kitų patalpų, išdėstyty tarp sienų ir pertvarų ir naudojamų žmonėms gyventi ar žemės ūkio, prekybos, kultūros, transporto ir kitai veiklai. STR 1.01.09:2003 nurodytose pastatų sąvokose apibrėžta: 5.13. *gyvenamasis pastatas (namas)* – pastatas, kurio visas naudingasis plotas, didžioji jo dalis ar bent pusė naudingojo ploto yra gyvenamosios patalpos [...] 8.21. *kitos (sodų) paskirties pastatai* – pastatai, esantys sodininkų bendrijose (sodo namai (vasarnamiai) ir kiti) [...]; STR 1.01.09:2003 5.39 punkte nurodyta: *sodo namas (vasarnamis)* – trumpalaikiam ar sezoniniam laikotarpiui gyventi pritaikytas pastatas; Rengiant TP dokumentą – SP ir DP, nustatant pastatų, skirtų žmonėms būti skaičių vietovės klasės vienetu, skaičiuojamas kiekvienas gyvenamosios ir negyvenamosios paskirties pastatas, kuriame žmonės būna ir vykdo veiklą. Skaičiuojami vienbučiai gyvenamieji namai, kitos paskirties pastatai (sodų namai, vasarnamiai) – esantys sodininkų bendrijose, taip pat kiekvienas butas ar bet kokia kita gyvenamosios paskirties patalpa, suformuota kaip atskiras nekilnojamojo turto objektas bet kurios paskirties pastate, kuris laikomas atskiru pastatu, skirtu žmonėms būti. **SP ir DP nustatant pastatų skaičių, turėjo būti vertinama klasės vienetu esami pastatai, jų skaičius, išnagrinėta ar pastatai priskiriami pastatams skirtiems žmonėms būti pagal paskirtį ir galimybę keisti jų paskirtį. Rengiant SP turėjo būti išanalizuota ir nustatytas esamų pastatų skaičius, ir tik tuomet sprendžiama, ar norminiai aktai leidžia didinti užstatymą vietovės vienetu. Rengiant DP, turėjo būti išanalizuotas pasikeitęs gretimų sklypų užstatymas ir įvertinta galimybė nustatyti sklypų reglamentus ir užstatymą SP nagrinėtoje teritorijoje.**

2 klausimas. Ar visi SP rengimo ir tvirtinimo metu stovėję sodo namai, sodo pastatai ir gyvenamieji namai yra pažymėti šiame SP?

Atsakymas. SP galiojimo riba sutampa su planuojamų sklypų riba kadastro Nr. <...> ir Nr. <...>. Už SP galiojimo ribos MD 1 klasės vieneto teritorijos ribose po 200 m nuo MD vamzdžio ašies ir teritorijos, patenkančios į pagrindinį brėžinį, pažymėti du gyvenamieji namai <...> sklypuose.

SP pagrindiniame brėžinyje, MD 1 klasės vieneto teritorijos ribose – **SP brėžinyje nurodytoje po 200 m nuo vamzdžio ašies ir teritorijos, patenkančios į pagrindinį brėžinį plane, nepažymėti (paslėpti po teritorijos žymėjimu) <...> esantys pastatai, <...> statomas gyvenamasis namas, šalia planuojamos teritorijos žemės ūkio paskirties žemėje (mėgėjiški sodai) nurodytuose sklypuose ne mažiau 14 pastatų žmonėms būti.**

3 klausimas. Jei ne visi SP rengimo ir tvirtinimo metu stovėję pastatai yra pažymėti SP, ar jie turėjo būti pažymėti pagal tuo metu galiojusį teisinį reguliavimą? Ar nustatyti nepažymėti pastatai turėjo būti įskaičiuoti į didžiausią leistiną pastatų skaičių MDV vietovės klasės vienetu?

Atsakymas. TP dokumento sprendinys – raštu arba grafiškai išreikštas TP uždavinių sprendimo rezultatas, nusakantis vystymo kryptis, erdvinio organizavimo nuostatas, žemės sklypų arba jų grupių, infrastruktūros objektų išdėstymo, naudojimo ir apsaugos sąlygas bei tvarką. SP galiojimo riba sutampa su sklypų ribomis, todėl pagrindiniame brėžinyje, kuriame nurodyti pagrindiniai TP dokumento sprendiniai, neprivalo būti atvaizduota esamos būklės analizės stadijoje nagrinėjamos teritorijos riba, tačiau privaloma esamos būklės analizės stadijoje atlikti tyrimus. Atliktų tyrimų analizė turi būti pateikta TP dokumento aiškinamojoje dalyje, pagrindžiant teritorijos vystymo galimybes, identifikuojant problemines situacijas, nustatant apribojimus ir specialiąsias žemės naudojimo sąlygas teritorijai, kuri yra SP galiojimo riba. **SP aiškinamojoje dalyje nenagrinėtas ir netirtas esamas gretimos teritorijos, esančios MD 1 klasės vieneto teritorijoje, užstatymas tiesiogiai įtakojantis SP planuojamų sklypų leidžiamą užstatymą ir planuojamų pastatų skaičių. Grafiškai atvaizduotame SP pagrindiniame brėžinyje už planuojamos teritorijos esantys pastatai turėjo matytis topografiniame plane, kuris nurodo esamą padėtį. Nagrinėjamo SP brėžinyje esama padėtis paslėpta po teritorijos žymėjimu, tokiu būdu buvo paslėpta esama padėtis ir esami pastatai, kurie nebuvo įvertinti nagrinėjant galimybę planuoti sklypus ir užstatymą juose. Pastatų, skirtų žmonėms būti skaičių vietovės vienete reglamentavo SP rengimo metu galiojantis norminis dokumentas „Dujų sistema. Magistraliniai dujotiekiai. Projektavimas. Medžiagos ir statybos taisyklės“, patvirtintos Lietuvos Respublikos ūkio ministro ir aplinkos ministro 2001 m. kovo 9 d. įsakymu Nr. 86/146 [...], kurio reikalavimai buvo perkelti į AB „A“ planavimo sąlygas. Kad toks dokumentas yra ir kad SP planuojami sklypai patenka į vietovės vieneta, nurodyta ir SP pagrindiniame brėžinyje. SP pagrindiniame brėžinyje pažymėti tik du pastatai šalia planuojamos teritorijos – <...> sklypuose. Visi kiti pastatai, esantys vietovės vieneto teritorijoje, nepažymėti ir neskaičiuoti į galimų pastatų skaičių. Pastatai sodų bendrijoje paslėpti po sutartiniu žemės ūkio paskirties žeme (mėgėjiški sodai) žymėjimu, <...> stovintis pastatas paslėptas po valstybinės žemės žymėjimu, <...> priegose visai panaikinti sklypai ir pastatai juose. SP grafinio atvaizdavimo brėžiniuose rodomoje gretimoje teritorijoje negali būti keičiami esami teritorijos faktiniai duomenys. SP užduotyje buvo nurodyta naudoti topografinį planą, kuris savo prigimtimi skirtas vaizduoti esamus vietovės objektus, situacija, kontūrus, reljefą ir požeminius inžinerinius statinius bei tinklus.**

4 klausimas. Ar šių pastatų neįvertinimas (jei toks buvo nustatytas) turėjo reikšmę SP sprendiniams jo rengimo ir tvirtinimo metu ir ar gali turėti reikšmę vėliau įgyvendinant šį SP? Kam ir kokios pasekmės gali kilti SP nenurodžius pastatų, kurie turi būti įskaičiuojami į didžiausią leistiną pastatų skaičių MDV vietovės klasės vienete?

Atsakymas. Esamų pastatų neįvertinimas SP brėžinyje pakeitė esamus teritorijos duomenis vaizde, paslėpė esamus pastatus, kurie turėjo būti įskaičiuojami nustatant galimų naujų pastatų skaičių 1 klasės vieneto teritorijoje. SP sprendiniai parengti prieštaraujant AB „A“ išduotose planavimo sąlygose nurodytiems LR ūkio ministro ir aplinkos ministro 2001 m. kovo 9 d. įsakymu Nr. 86/146 patvirtintame sritiniame norminiame dokumente „Dujų sistema. Magistraliniai dujotiekiai. Projektavimas, medžiagos ir statyba. Taisyklės“ MD vietovės vieneto reikalavimams. DP rengiamas vadovaujantis TPI 22 straipsnio 6 dalimi, kurioje nurodyta: Detalieji planai, keičiantys pagrindinę tikslinę žemės naudojimo paskirtį iš žemės ūkio į kitos paskirties žemę, rengiami, jei toks keitimas numatytas savivaldybės ar jos dalies bendruosiuose, taip pat specialiuosiuose planuose. **Rengiant nagrinėjamą DP, vadovautasi SP, kuris, kaip nustatyta, neatitinka TPI 18 str., kur nurodyta, kad Specialiųjų planų sprendiniai turi neprieštarauti įstatymais ar Vyriausybės nutarimais nustatytų specialiųjų žemės naudojimo sąlygų reikalavimams, galiojantiems atitinkamo lygmens bendrojo TP dokumentams, kitiems teisės aktams [...].**

TPI 24 straipsnyje nurodyta, kad detalieji planai negali būti rengiami, jeigu planavimo tikslai prieštarauja įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimams. [...]. Statyba vykdoma vadovaujantis LR statybos įstatymu. Pastato statybai rengiamas Statinio projektas, kurio privalomųjų dokumentų sąrašė yra TP dokumentai. **Pradėjus rengti ar parengus statinio projektą gyvenamojo namo statybai, būtų paaiškėjusi faktinė situacija dėl užpildyto 1 klasės vietovės vienete esančių pastatų**

skaičiaus, todėl nebūtų leista statyti gyvenamąjį namą, nors TP dokumentuose numatyta naujų gyvenamųjų namų statyba naujai suformuotuose sklypuose. Suformuotuose sklypuose numatyta gyvenamųjų namų statyba praranda prasmę, jų naudoti taip, kaip nurodo Žemės įstatymo 21 straipsnio 1 dalies 1 punktas, neįmanoma.

5 klausimas. Ar esant nepažymėtiems pastatams (jei jie buvo nustatyti), yra pagrįstas SP brėžinio tekstinio reglamento 12 punktas? Ar jis nėra klaidinantis?

Atsakymas. SP situacijos analizės ir siūlomų sprendinių 12 punkte nurodyta: Aplinkinėse teritorijose vykdoma ūkinė veikla planuojamai teritorijai įtakos neturės. Planuojamoje teritorijoje numatoma vykdyti veikla įtakos neturės aplinkinėms teritorijoms. SP rengimo metu nebuvo nagrinėta aplinkinė teritorija MD 1 klasės vieneto teritorijoje, kuri apibrėžta sritiniame norminiame dokumente „Dujų sistema. Magistraliniai dujotiekiai. Projektavimas. Medžiagos ir statybos taisyklės“, patvirtintame Lietuvos Respublikos ūkio ministro ir aplinkos ministro 2001 m. kovo 9 d. įsakymu Nr. 86/146 [...]. **SP rengėjas pakeitė faktinius esamos teritorijos duomenis ir klaidingai nurodė, kad sprendiniai galioja nepriklausomai nuo gretimos teritorijos užstatymo, taisyklių apribojimus taiko tik planuojamiems sklypams dėl pačios teritorijos užstatymo galimybių ir pastatų skaičiaus joje, nurodant, kad galimas pastatų skaičius iki 10 vnt.** Akivaizdu, kad dėl esamų pastatų žmonėms būti ir naujų pastatų statybos gretimose teritorijose, įgyvendinti SP sprendinius rengiant tolimesnius dokumentus, reikalingus statybos leidimui gauti, įtakos turės reikšmingos, kurios pasekmė – **neįgyvendinami nei SP, nei DP sprendiniai.** Pastačius pastatus žmonėms būti, įtakos turės gretimose teritorijose norintiems statyti ar rekonstruoti esamus pastatus, ar keičiant jų paskirtį ir formuojant atskirą kadastrinį vienetą. Vietovės klasė – saugos kriterijus, kuris nustatomas įvertinant MD trasą, apibūdinamas pagal greta jos esančių pastatų, skirtų žmonių buvimui, užstatymo tankumą ir aukštumą. Vietovės klasės vienetas taikomas visai teritorijai po 200 metrų į abi puses nuo MD vamzdžio ašies ir ji tęsiasi 1600 metrų išilgai vamzdžio (įsakymu Nr. 86/146 3.20 p.). Vietovės klasės vienetas negali būti taikomas tik SP galiojimo ribose.

6 klausimas. Gal galite, remdamasi nustatytais aplinkybėmis, išaiškinti, koku tikslu SP galėjo būti baltai užtušuoti žemės sklypai, nenurodant juose esančių pastatų? Ar rengdamas SP, TP vadovas turėjo teisę jų nepažymėti?

Atsakymas. **SP paslėpta informacija apie esamus pastatus vietovės klasės vienete įtakoja galimybę statyti naujus pastatus.** Baltai užtušuoti žemės sklypai SP pagrindiniame brėžinyje yra žemės ūkio paskirties sklypai (mėgėjiški sodai). **Mėgėjiškų sodų sklypuose SP rengimo metu buvo sodų pastatai, kurie įskaičiuojami į pastatus žmonėms būti.** SP galiojimo riba sutampa su nagrinėjamais sklypais, projekto rengėjas už galiojimo ribos esamus pastatus neįskaičiavo į pastatų skaičių vietovės vieneto teritorijoje. Projekto rengėjas skaičiavo pastatus tik SP galiojimo ribose ir šalia esančius du gyvenamuosius namus. Tokiu būdu buvo sudaryta galimybė nagrinėjamus sklypus padalinti į 8-nis gyvenamosios paskirties sklypus, leidžiant juose statyti gyvenamuosius namus. **Projekto rengėjas neturėjo teisės keisti faktinės būklės ir klaidinti įvesdamas papildomus neplanuojamos teritorijos žymėjimus. Projekto rengėjas galėjo niekaip nežymėti pagrindiniame brėžinyje esančios aplinkinės teritorijos, galėjo naudotis topografiniu planu, kuriame būtų matomi esami pastatai. Projekto rengėjas galėjo apskaičiuoti gretimų pastatų skaičių ir jį aprašyti SP aiškinamojoje dalyje, kuris yra TP dokumento sprendinys. Paskaičiavęs pastatų skaičių vietovės vieneto teritorijoje, būtų nustatęs, kad užstatymas viršija galimą pastatų skaičių 1 klasės vietovės vienete. Koku tikslu SP brėžinyje užtušuotuose žemės sklypuose nerodyti esantys pastatai, atsakyti gali tik pats projekto vadovas.“**

10. Kauno apylinkės teismo Kauno rūmuose buvo nagrinėjama civilinė byla Nr. <...> pagal ieškovų X ir Y ieškinį atsakovams D ir E dėl žemės pirkimo–pardavimo sutarties pripažinimo negaliojančia LR CK 1.90 str. pagrindu ir restitucijos taikymo. Teismas **2020 m. kovo 13 d.** sprendimu ieškinį atmetė, tačiau Pareiškėja su sutuoktiniu pateikė apeliacinį skundą Kauno apygardos teismui.

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

11. Lietuvos Respublikos Konstitucijos

5 straipsnis:

„[...] Valdžios įstaigos tarnauja žmonėms.“

12. Lietuvos Respublikos žemės įstatymo

21 straipsnis. Žemės savininkų ir kitų naudotojų pareigos

„Žemės savininkai ir kiti naudotojai privalo:

1) naudoti žemę pagal pagrindinę naudojimo paskirtį ir naudojimo būdą; [...].“

13. DP planavimo sąlygų išdavimo metu galiojusio Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo

2 straipsnis. Pagrindinės šio Įstatymo sąvokos

„[...]“

3. *Detalusis planas* – teritorijų planavimo dokumentas, kuriame yra nustatytos žemės sklypų ribos, teritorijos tvarkymo ir naudojimo režimas (statybos ir kitos veiklos privalomosios sąlygos).

[...]

27. *Specialusis planas (projektas)* – teritorijų planavimo dokumentas, kuriame, atsižvelgiant į teritorijų planavimo lygmenis ir tikslus, nustatytos atskiroms veiklos sritims reikalingų teritorijų vystymo, infrastruktūros tvarkymo ir (ar) apsaugos kryptys, priemonės ir reikalavimai.“

3 straipsnis. Teritorijų planavimo tikslai

„1. Teritorijų planavimo tikslai yra šie:

[...]

2) formuoti sveiką ir harmoningą gyvenamąją, darbo ir poilsio aplinką stengiantis sukurti geresnes ir visoje valstybės teritorijoje visavertes gyvenimo sąlygas; [...].“

24 straipsnis. Reikalavimai detaliam planui rengti

„1. Rengti detaliuosius planus formuojant žemės sklypus gyvenamųjų namų ir kitos paskirties pastatų bei statinių statybai galima tik tais atvejais, kai statyba numatyta savivaldybės teritorijos ar jos dalies bendruosiuose planuose arba specialiuosiuose saugomų teritorijų ar jų zonų, saugomų paveldo objektų, taip pat gyvenamųjų ar kitų teritorijų išdėstymo planuose.

[...]

4. Detalieji planai negali būti rengiami, jeigu planavimo tikslai prieštarauja įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimams. Detalieji planai, kurių numatomi sprendiniai neatitinka regiono ar rajono lygmens bendrųjų arba specialiųjų planų sprendinių, planavimo organizatoriaus pageidavimu rengiami kartu su bendrųjų ar specialiųjų planų (išskyrus žemės reformos žemėtvarkos projektų) sprendinių pakeitimais, jei sprendimą dėl sprendinių keitimo yra priėmusi šiuos planus tvirtinusi institucija. Šiuo atveju detalusis planas tvirtinamas po to, kai šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka pakeičiami numatomų detaliojo plano sprendinių neatitinkantys teritorijų planavimo dokumentų (bendrųjų ir specialiųjų planų) sprendiniai. Jeigu nustatyta tvarka bendrojo arba specialiojo plano sprendiniai nepakeičiami ir detalusis planas negali būti tvirtinamas, išlaidos, susijusios su detaliojo plano rengimu, planavimo organizatoriui nėra kompensuojamos.“

27 straipsnis. Derinimo ir teikimo tvirtinti bendroji tvarka

„1. Prieš teikiant tvirtinti bendrojo, specialiojo ir detaliojo teritorijų planavimo dokumentų sprendiniai turi būti:

1) nustatyta tvarka apsvarstyti;

2) suderinti su atitinkamo lygmens galiojančiais teritorijų planavimo dokumentais, įregistruotais teritorijų planavimo dokumentų registre, ir per šio įstatymo nustatytus terminus gauti planavimo sąlygas išdavusių institucijų motyvuotas išvadas dėl parengtų teritorijų planavimo dokumentų sprendinių derinimo;

3) patikrinti valstybinę teritorijų planavimo priežiūrą atliekančioje institucijoje.

2. Tuo atveju, kai valstybinę teritorijų planavimo priežiūrą atliekančios institucijos išvada dėl teritorijų planavimo dokumento yra neigiama, šis teritorijų planavimo dokumentas tvirtinti neteikiamas.

3. Derinančių institucijų sąrašas, kompetencija ir derinimo tvarka nurodomi atitinkamų rūšių teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklėse.

4. Savivaldybės lygmens teritorijų planavimo dokumentų derinimo procedūra atliekama savivaldybės Nuolatinėje statybos komisijoje kompleksiskai ir turi būti baigta per 15 darbo dienų nuo planavimo organizatoriaus prašymo derinti teritorijų planavimo dokumentą pateikimo dienos. Komisija sudaroma iš planavimo sąlygas rengiančių institucijų atstovų, turinčių įgaliojimus priimti sprendimus. **Komisijos pirmininkas ir komisijos nariai už savo pagal kompetenciją priimtų sprendimų teisėtumą atsako įstatymų nustatyta tvarka.** Derinimo procedūroje turi dalyvauti planavimo organizatorius ar jo įgaliotas atstovas. Derinimo procedūros rezultatai įforminami protokolu. Teritorijų planavimo dokumentas yra suderintas, jei tam pritarė visi posėdyje dalyvavę ar raštu savo pritarimą pateikę savivaldybės Nuolatinės komisijos nariai. Jeigu bent vienas komisijos narys nepitaria teritorijų planavimo dokumento derinimui, laikoma, kad komisija priėmė sprendimą nederinti teritorijų planavimo dokumentą. Nepritarimo derinti teritorijų planavimo dokumentą motyvai išdėstomi derinimo procedūros protokole.

5. Nacionalinio lygmens teritorijų planavimo dokumentų derinimo procedūra tai atliekančioje institucijoje turi būti baigta per 25 darbo dienas, regiono lygmens teritorijų planavimo dokumentų – per 20 darbo dienų, o rajono ir vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentų – per 15 darbo dienų nuo pareiškimo gavimo dienos.

6. Jei išvada ar protokolas dėl pateikto dokumento derinimo arba nederinimo per nustatytą terminą nebuvo išduotas ir planavimo organizatoriui nepranešta apie protokolo ar išvados neišdavimo priežastis, laikoma, kad dokumentas yra suderintas, o planavimo organizatorius turi teisę parengtą teritorijų planavimo dokumentą teikti tikrinti valstybinę teritorijų planavimo priežiūrą atliekančiai institucijai. Apie tai jis per 5 darbo dienas raštu praneša derinimo išvadą ar protokolą turėjusiai pateikti institucijai.

7. Ginčus, kilusius tarp planavimo sąlygas išdavusių institucijų ir (ar) planavimo organizatoriaus, taip pat derinimo ir svarstymo procedūros metu kilusius ginčus nagrinėja ir sprendimus priima teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos.“

14. Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymo

19 straipsnis. Viešojo intereso gynimas

„1. Prokurorai gina viešąjį interesą, kai nustato teisės akto pažeidimą, kuriuo pažeidžiamos asmens, visuomenės, valstybės teisės ir teisėti interesai, ir toks pažeidimas laikytinas viešojo intereso pažeidimu, o valstybės ar savivaldybių institucijos, įstaigos ar įmonės, kurių veiklos srityse buvo padarytas teisės akto pažeidimas, nesiėmė priemonių jam pašalinti arba kai tokios kompetentingos institucijos nėra.

2. Prokuroras, pareiškęs ieškinį, prašymą, pareiškimą teismui ir turėdamas pagrindą manyti, kad valstybės ar savivaldybių institucijos, įstaigos ar įmonės netinkamai vykdė pareigas, apie tai informuoja jų savininko teises ir pareigas įgyvendinančią instituciją ir (ar) imasi kitų šio Įstatymo nustatytų priemonių.

[...]

4. Prokurorai, turėdami pagrindą manyti, kad yra pažeisti teisės aktų reikalavimai, gindami viešąjį interesą, turi įgaliojimus:

1) kreiptis į teismą su ieškiniu, pareiškimu, prašymu, įstoti į bylą trečiuoju asmeniu, pareiškiančiu savarankiškus reikalavimus dėl ginčo dalyko; [...].“

15. Pareiškėjos 2019 m. spalio 9 d. kreipimosi gavimo VTPSI metu galiojusio Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo:

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

„Šis įstatymas sudaro prielaidas įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatą, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms; nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; garantuoja asmenų teisę apskusti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje.“

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. *Viešasis administravimas* – įstatymų ir kitų teisės aktų reglamentuojama viešojo administravimo subjektų veikla, skirta įstatymams ir kitiems teisės aktams įgyvendinti: administracinių sprendimų priėmimas, įstatymų ir administracinių sprendimų įgyvendinimo kontrolė, įstatymų nustatytų administracinių paslaugų teikimas, viešųjų paslaugų teikimo administravimas ir viešojo administravimo subjekto vidaus administravimas.“

3 straipsnis. Viešojo administravimo principai:

„Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais:

1) *įstatymo viršenybės*. Šis principas reiškia, kad **viešojo administravimo subjektų** įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o **veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais;**

2) *objektyvumo*. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs;

[...]

13) *išsamumo*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį.“

14 straipsnis. Prašymų ir skundų nagrinėjimas

„[...]

8. Jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui. Jeigu nėra kito viešojo administravimo subjekto, kuriam galėtų perduoti prašymą ar skundą nagrinėti pagal kompetenciją, jis ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos apie tai praneša asmeniui paaiškindamas jo prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis.“

16. Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo:

13 straipsnis. Prašymo persiuntimas

„1. Jeigu prašomu dokumentu disponuoja kita institucija, pareiškėjo prašymas persiunčiamas šiai institucijai ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo prašymo gavimo institucijoje dienos ir apie tai per 3 darbo dienas nuo prašymo persiuntimo informuojamas pareiškėjas. Persiūtą prašymą gavusi institucija dokumentus pareiškėjui pateikia šio įstatymo 14 straipsnyje nustatytais terminais. Jeigu pareiškėjas kreipėsi žodžiu, institucija nedelsdama turi informuoti pareiškėją ir nurodyti institucijos, į kurią pareiškėjas turėtų kreiptis dėl dokumentų, kontaktinius duomenis. [...].“

17. Asmenų prašymų, skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo valstybinėje teritorijų planavimo ir statybos inspekcijoje prie Aplinkos ministerijos taisyklės, patvirtintos VTPSI 2014 m. sausio 8 d. įsakymu Nr. 1V-5:

„1. Asmenų prašymų, skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo valstybinėje teritorijų planavimo ir statybos inspekcijoje prie Aplinkos ministerijos taisyklės (toliau – Taisyklės) nustato

asmenų prašymų, skundų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo VTPSI tvarką.

[...]

5. Šiose Taisyklėse vartojamos sąvokos:

„*Prašymas* – su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens kreipimasis į Inspekciją prašant administracinės paslaugos – išduoti leidimą, dokumentą, jo kopiją, nuorašą ar išrašą, patvirtinantį tam tikrą juridinį faktą; nustatyta tvarka pateikti Inspekcijos turimą informaciją; priimti administracinį sprendimą – įsakymą ar nustatyta tvarka kitą nustatytosios formos dokumentą, kuriame išreiškiama Inspekcijos valia; atlikti kitus teisės aktuose nustatytus veiksmus.

Skundas – asmens rašytinis kreipimasis į Inspekciją, kuriame nurodoma, kad Inspekcijos veiksmais, neveikimu ar administraciniais sprendimais arba kito asmens (ne Inspekcijos) veiksmais, neveikimu ar administraciniais sprendimais yra pažeistos jo ar kito asmens teisės ar teisėti interesai, ir prašoma juos apginti.

Atsakymas – atsižvelgiant į prašymo, skundo pateikimo būdą ir turinį, žodžiu ar raštu asmeniui teisės aktų nustatyta tvarka suteikta administracinė paslauga, pateikta informacija, įteikta prašomo administracinio akto kopija, nuorašas ar išrašas, išdėstyta Inspekcijos nuomonė apie asmens kritiką, pasiūlymus ar pageidavimus, priimtas administracinis sprendimas.

[...]

10. VTPSI asmenų prašymai, skundai nagrinėjami tik pagal VTPSI kompetenciją. **Jeigu VTPSI pagal kompetenciją negali spręsti prašyme išdėstytų klausimų ar priimti sprendimo dėl skunde išdėstyto klausimo, ji jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia kompetentingam viešojo administravimo subjektui ir apie tai praneša asmeniui.** Jeigu nėra kito viešojo administravimo subjekto, kuriam galėtų perduoti prašymą ar skundą nagrinėti pagal kompetenciją, VTPSI ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos apie tai praneša asmeniui, paaiškindama jo prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis (Taisyklių 1 priedo 3, 10–14 veiksmai). [...].“

18. Sritinis norminis dokumentas „**Dujų sistema. Magistraliniai dujotiekiai. Projektavimas, medžiagos ir statyba. Taisyklės**“, patvirtintas 2001 m. kovo 9 d. tuomečių Lietuvos Respublikos ūkio ministro ir aplinkos ministro įsakymu Nr. 86/146:

„1.1. Šios taisyklės nustato naujų ir rekonstruojamų nuo 16 bar iki 100 bar darbinio slėgio MD vamzdynų, kuriais transportuojamos degiosios gamtinės dujos, projektavimo ir statybos reikalavimus, [...].

Šios taisyklės taikomos projektuojant ir statant visus statinius 200 metrų atstumu nuo veikiančių MD.

3. Šiose taisyklėse galioja tokie apibrėžimai:

[...]

3.2. *Apsaugos zona* – tai saugus atstumas nuo MD iki gyvenamųjų, visuomeninių pastatų ir kitų statinių, atsižvelgiant į MD keliamą pavojų normalios eksploatacijos ir ypatingų situacijų atveju.

3.3. *Apsaugos juosta* – žemės juosta išilgai MD, kurioje draudžiama kloti kitas požemines komunikacijas, sodinti medžius, vaismedžius bei krūmus, statyti statinius.

[...]

3.7. *Magistralinis dujotiekis* – slėginiai vamzdynai ir jų atjungimo įtaisai, slėgio reguliavimo ir palaikymo technologiniai, automatikos įrenginiai bei apskaitos prietaisai, priešgaisrinės ir apsaugos nuo korozijos įrenginiai, statiniai, inžineriniai tinklai bei komunikacijos, kurių visuma užtikrina saugų ir patikimą dujų transportavimą bei apskaitą nuo dujų verslovių iki dujų skirstymo stočių imtinai.

[...]

3.20. *Vietovės klasė* – saugos kriterijus, kuris nustatomas įvertinant MD trasą, apibūdinamas pagal greta jos esančių pastatų, skirtų žmonių buvimui, užstatymo tankumą ir aukštumą.

[...]

4.1. **MD priskiriamas potencialiai pavojingiems įrenginiams.** [...]. Saugiam ir patikimam magistralinio dujotiekio darbui užtikrinti būtina įvertinti specialiąsias ir ūkinės veiklos ribojimo sąlygas [...].

[...]

4.10. Vietovės klasės vienetas yra teritorija po 200 metrų į abi puses nuo MD vamzdžio ašies ir ji tęsiasi 1600 metrų išilgai vamzdyno.

[...]

4.11. **Vietovės klasė yra apibūdinama pagal pastatų, skirtų žmonėms būti, skaičių vietovės klasės vienetė, kaip nurodyta tolesniuose punktuose. Kiekvienas atskiras pastato butas daugiabučiame name laikomas kaip atskiras pastatas, skirtas žmonėms būti.**

4.11.1. **1 klasės vietovė yra vietovės klasės vienetas, turintis 10 ar mažiau pastatų, skirtų žmonėms būti.**

[...]

4.12. Vietovės klasė prasideda arba baigiasi ne mažesniu kaip 200 metrų atstumu nuo artimiausio pastato [...].

[...]

16. Nuo teritorijos, esančios po 200 metrų į abi puses nuo MDV ašies, vietovės klasės priklauso šioje teritorijoje taikomi užstatymo normatyvai, t. y.:

16.1. didžiausias leistinas pastatų, skirtų žmonėms būti, skaičius bet kuriame atitinkamos vietovės klasės vienetė. Nustatant pastatų, skirtų žmonėms būti, skaičių vietovės klasės vienetuose kiekvienas vienbutis gyvenamasis namas, taip pat kiekvienas butas ar bet kokia kita gyvenamosios paskirties patalpa, suformuota kaip atskiras nekilnojamojo turto objektas bet kurios paskirties pastate, laikoma atskiru pastatu, skirtu žmonėms būti. Kiekvienas gyvenamosios ar negyvenamosios paskirties pastatas, jeigu jis nėra padalintas į patalpas, suformuotas kaip atskiri nekilnojamojo turto objektai bei visos viename gyvenamosios ar negyvenamosios paskirties pastate esančios negyvenamosios paskirties patalpos, suformuotos kaip atskiri nekilnojamojo turto objektai, kuriame (kuriose) vienu metu būna ar gali būti iki 5 žmonių, yra laikomas (laikomos) vienu pastatu, skirtu žmonėms būti; kuriame (kuriose) būna nuo 6 iki 10 žmonių – laikomas (laikomos) dviem pastatais, skirtais žmonėms būti, ir taip toliau. Visais atvejais laikoma, kad bet kuris negyvenamosios paskirties pastatas, išskyrus pagalbinio ūkio paskirties pastatus, kaip jie apibrėžti Taisyklių 1 priedo 12 punkte nurodytame teisės akte, bei pastatus ir patalpas, kurie (kurios) yra magistralinio dujotiekio priklausiniai ir (arba) nuosavybės teise priklauso magistralinio dujotiekio savininkui, yra laikomas mažiausiai vienu pastatu. Tuo atveju, jeigu žemės sklype nėra pagrindinio pastato, kuriam tarnauti turėtų Taisyklių 1 priedo 12 punkte nurodytame teisės akte nurodytas pagalbinio ūkio paskirties pastatas, pagalbinio ūkio paskirties pastatas laikomas mažiausiai vienu pastatu, skirtu žmonėms būti. Tuo atveju, jeigu žemės sklype yra keli Taisyklių 1 priedo 12 punkte nurodytame teisės akte nurodyti pagalbinio ūkio paskirties pastatai, tačiau nėra pagrindinio pastato, kuriam jie turėtų tarnauti, bent vienas iš pagalbinio ūkio paskirties pastatų yra laikomas mažiausiai vienu pastatu, skirtu žmonėms būti; [...].“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

19. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2004 m. gruodžio 13 d. nutarime byloje Nr. 51/01-26/02-19/03-22/03-26/03-27/03 konstatavo:

„[...] Valstybės tarnyba turi veikti paklusdama tik Konstitucijai ir teisei. Kiekviena valstybės ar savivaldybės institucija, per kurią vykdomos valstybės funkcijos, **kiekvienas valstybės tarnautojas turi paisyti teisėtumo reikalavimų. Valstybės tarnautojai turi nepiktnaudžiauti jiems nustatytais galiomis, nepažeisti teisės aktų reikalavimų.** [...] Konstitucinis Teismas 2004 m. liepos 1 d. nutarime ir 2004 m. lapkričio 5 d. išvadoje konstatavo, kad Konstitucijoje yra įtvirtintas **atsakingo valdymo principas.** Valdžios atsakomybė visuomenei – teisinės valstybės principas, kuris įtvirtintas Konstitucijoje nustačius, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms [...].“

20. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2014 m. gruodžio 3 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. A-624-1778-14 konstatuota:

„[...]“

Iki 2014 m. vasario 27 d. galiojusios redakcijos sritinio norminio dokumento „Dujų sistema. Magistraliniai dujotiekiai. Projektavimas, medžiagos, statyba. Taisyklės.“, patvirtinto Lietuvos Respublikos ūkio ministro ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. kovo 9 d. įsakymu Nr. 86/146, [...] **taisyklės taikomos projektuojant ir statant visus statinius 200 metrų atstumu nuo veikiančių magistralinių dujotiekių** (Taisyklių 1.1 p., 2006 m. lapkričio 24 d. įsakymo Nr. 4-438/D1-548 redakcija). **Atsižvelgiant į tai, pareiškėjo teiginiai, kad šios Taisyklės netaikomos sprendžiant klausimus dėl naujų statinių projektavimo ir statymo 200 metrų atstumu nuo iki šių Taisyklių įsigaliojimo nutiestų dujotiekių, yra nepagrįsti.** [...] vietovės klasės vienetas yra teritorija po 200 metrų į abi puses nuo MD vamzdžio ašies ir ji tęsiasi 1600 metrų išilgai vamzdžio (žr. 1 ir 2 pav.) (Taisyklių 4.10. p.); vietovės klasė yra apibūdinama pagal pastatų, skirtų žmonėms būti, skaičių vietovės klasės vienetė, kaip nurodyta tolesniuose punktuose. **Kiekvienas atskiras pastato butas daugiabučiame name laikomas kaip atskiras pastatas, skirtas žmonėms būti** (Taisyklių 4.11. p.); 1 klasės vietovė yra vietovės klasės vienetas, turintis 10 ar mažiau pastatų, skirtų žmonėms būti (Taisyklių 4.11.1. p.); [...]. **Vietovė, kurioje jau yra suprojektuotas, nutiestas ir iki šių taisyklių įsigaliojimo pripažintas tinkamu naudoti MD, priskiriama 1 klasei** (Taisyklių 4.14. p., 2006 m. lapkričio 24 d. įsakymo Nr. 4-438/D1-548 redakcija). **Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje, aiškinant Taisyklių nuostatas dėl dujotiekių saugos kriterijų, pasisakoma, kad vietovės klase ribojamas galimas pastatų, skirtų žmonėms būti, skaičius vienetė, nustatytame Taisyklėse** (2011 m. gegužės 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A502-1078/2011). **Atsižvelgiant į tai, pareiškėjo teiginiai, kad Taisyklėmis nėra nustatyti ribojimai pastatų skaičiui už nutiesto MD apsaugos juostos ir zonos ribų, yra nepagrįsti. Pažymėtina, kad Taisyklės skirtos naujiems ir rekonstruojamiems MD, tačiau taikomos ir iki šių taisyklių įsigaliojimo pripažintų tinkamais naudoti MD aplinkai, todėl jų nuostatos dėl teritorijos priskyrimo vienai ar kitai vietovės klasei formuluojamos atitinkamai, tačiau, kaip jau minėta, visa vietovė, kurioje jau yra suprojektuotas, nutiestas ir iki šių taisyklių įsigaliojimo pripažintas tinkamu naudoti MD, jomis buvo priskiriama 1 klasei.**

Kadangi šiuo atveju MD yra nutiestas 1968 metais ir priimtas naudoti iki Taisyklių įsigaliojimo [...], pareiškėjo sklypas patenka į teritorijos, pagal Taisyklių nuostatas priskiriamos 1 klasei, vieneta, kuriame pastatų, skirtų žmonėms būti, skaičius, pagal trečiojo suinteresuoto asmens AB „B“ pateiktus duomenis, tiek skaičiuojant nuo arčiausiai pareiškėjo sklypo esančio statinio [...] gyvenvietės pusės [...], tiek kiton pusės [...], jau yra pasiekęs leistiną 10 pastatų ribą, todėl pareiškėjo apeliacinio skundo argumentai dėl vietos, nuo kurios skaičiuojamos teritorijos vieneto, priskiriamo 1 klasei, ribos nėra reikšmingi. [...].“

21. Kauno apylinkės teismo 2016 m. gegužės 5 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. e2-6744-775/2016 konstatuota:

„[...]“

Konstitucijoje įtvirtinta prokuroro funkcija, pagal kurią jis įstatyme nustatytais atvejais gina asmens, visuomenės ir valstybės teises bei teisėtus interesus. Ji detalizuota Prokuratūros įstatymo 19 straipsnio 1 dalyje, pagal kurią prokurorai, nustatę asmens, visuomenės, valstybės teisių ir teisėtų interesų pažeidimą, viešąjį interesą gina įstatymuose nustatytais atvejais ir tvarka pagal asmens, valstybės ar savivaldybių institucijos arba įstaigos pranešimą, pasiūlymą, pareiškimą, skundą arba savo iniciatyva, taip pat – tais atvejais, kai kitų institucijų pareigūnai, tarnautojai ar jiems prilyginti asmenys, privalantys ginti šį interesą, nesiėmė priemonių pažeidimams pašalinti. Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad prokurorų, kaip valstybės pareigūnų, įgaliojimai teisės aktuose negali būti apibūdinami kaip jų subjektinė teisė, kurią jie gali įgyvendinti savo nuožiūra, t. y. kaip tokia teisė, kuria jie gali pasinaudoti arba nepasinaudoti; tokie įgaliojimai – tai ir pareigos, kurias prokurorai ne tik gali, bet ir privalo įgyvendinti, jeigu yra įstatymuose nustatytos sąlygos (Konstitucinio Teismo 2006 m. sausio 16 d. nutarimas). [...] Konstitucijoje nustatytas prokuratūros teisinis statusas reiškia, kad prokuroras, kaip nepriklausomas, specifinius valdingus įgaliojimus turintis valstybės pareigūnas negali netirti gautos informacijos, bet turi diskreciją, priimdamas sprendimus jam pavestais klausimais [...].“

Tyrimo išvados

22. Atsižvelgiant į tyrimo metu analizuotą informaciją, teisinį reglamentavimą, išvados bus pateikiamos, išskiriant šias dalis:

22.1. dėl teritorijų planavimo ir statybų valstybinės priežiūros vykdymo;

22.2. dėl teisės į tinkamą viešąjį administravimą pažeidimo;

22.3. dėl teisės aktų reikalavimų pažeidimų, rengiant ir derinant SP ir DP, pašalinimo, bei būtinybės įvertinti galimą dokumentų klastojimą.

Dėl teritorijų planavimo ir statybų valstybinės priežiūros vykdymo

23. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, susijusią su šioje dalyje aptariamu klausimu, atkreiptinas dėmesys į šiuos momentus:

23.1. Pareiškėja kreipėsi į Seimo kontrolierių dėl VTPSI pareigūnų netinkamai vykdomos teritorijų planavimo ir statybų valstybinės priežiūros funkcijos;

23.2. Pareiškėjai 2016 metais įsigijus Sklypą, 2018 metais kreiptasi į Bendrovę dėl projektavimo sąlygų gyvenamojo namo ir ūkio pastato Sklype statybos projektui išdavimo (žr. pažymos 2.1 ir 5.1 punktus). Tačiau buvo informuota apie teritorijai taikomus užstatymo normatyvus. Neigiamas atsakymas dėl pateikto prašymo tenkinimo buvo argumentuotas tuo, kad Sklypas pateko į MD 1 klasės vietovės vienetą, kuriam taikomas reikalavimas ne daugiau kaip 10 statinių žmonėms būti. Pareiškėja buvo informuota apie jau pasiektą maksimalų leistiną žmonėms būti skirtų pastatų skaičių. 2018 m. balandžio 5 d. projektuotojų kreipimasis į Savivaldybės administraciją dėl DP koregavimo taip pat buvo atmestas – Savivaldybės Teritorijų planavimo komisijos posėdžio 2018 m. balandžio 17 d. protokole Nr. TPK-5 fiksuotas sprendimas nepritarti DP koregavimui;

23.3. Gavus duomenų, kad į MD 1 klasės vietovės vienetą įeina daugiau kaip 10 pastatų, buvo kreiptasi į VTPSI Skyrių dėl SP ir DP teisėtumo įvertinimo, prašant užtikrinti statybos valstybinės priežiūros funkcijos įgyvendinimą (žr. pažymos 5.1, 5.3 ir 5.5 punktus);

23.4. VTPSI Skyrius, konstatavęs, kad SP ir DP yra nustatyta tvarka parengti, viešai apsvarstyti, suderinti, patvirtinti, registruoti TPDR ir pripažinti teisėtais ir galiojančiais TP dokumentais, informavo Pareiškėją apie galimybę ginčyti šį sprendimą teismo tvarka (žr. pažymos 5.2 punktą). VTPSI pažymėjo, kad DP rengimo metu planuojamoje teritorijoje, patenkančioje į DP galiojimo ribas, nebuvo Nekilnojamojo turto registre įregistruotų statinių.

23.5. Dėl VTPSI Skyriaus priimto sprendimo Pareiškėja pateikė skundą VTPSI, papildomai prašydama suteikti informaciją apie MD 1 klasės vietovės vienetą pastatų žmonėms būti skaičių SP ir DP rengimo metu, bei šiuo metu (žr. pažymos 5.3 punktą).

VTPSI informavo apie galimybę netenkinantį VTPSI Skyriaus atsakymą skusti rašte nurodyta tvarka. Be to, VTPSI pažymėjo, kad prašymo klausimai nėra susiję su VTPSI funkcijomis, siūlydama kreiptis į Savivaldybės administraciją (žr. pažymos 5.4 punktą). Teisės į tinkamą viešąjį administravimą vertinimą Seimo kontrolierius pateikia kitoje šios pažymos išvadų dalyje (žr. pažymos 25–27 punktus).

23.6. Pareiškėjai paprašius VTPSI inicijuoti tyrimą dėl galimai neteisėtų statybų MD 1 klasės vieneto teritorijoje (žr. pažymos 5.5 punktą), VTPSI Departamentas informavo apie išduotus statybos leidimus ir nekilnojamojo turto registro duomenis apie baigtų statyti statinių registraciją (žr. pažymos 5.6 punktą). VTPSI Departamentas informavo apie Pareiškėjos skundo nagrinėjimo nutraukimą, nustačius Asmenų prašymų, skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo VTPSI taisyklėse nurodytas skundų nenagrinėjimo aplinkybes (suėjus nustatytam terminui), informuodamas apie galimybę priimtą sprendimą ginčyti VTPSI Departamento direktoriui arba teismo tvarka.

23.7. VTPSI, teikdama Seimo kontrolieriui skundo tyrimui reikalingą informaciją, akcentavo, jog **VTPSI, vykdydama teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą, neturi kompetencijos įvertinti TP atitikimo sritinio norminio dokumento „Dujų sistema. Magistraliniai dujotiekiai.**

Projektavimas, medžiagos ir statyba. Taisyklės, patvirtintų LR ūkio ministro ir LR aplinkos ministro 2001 m. kovo 9 d. įsakymu Nr. 86/146, **reikalavimams**, t. y. **VTPSI pareigūnai nevertina MD 1 klasės vietovės vieneto duomenų (skaičiavimų) teisingumo, nes TP derinimo funkciją vykdo NSK nariai pagal kompetenciją, pritardami arba nepritardami TPD** (žr. pažymos 6 ir 13 punktus).

Savivaldybės administracijos pateiktais duomenimis (žr. pažymos 7 punktą), pagal NSK nuostatų 12 punktą, NSK nariai privalo patikrinti ir nustatyti, ar pateiktas derinti TP dokumentas atitinka: specialiųjų žemės naudojimo sąlygų ir TP normų reikalavimus, galiojančių TP dokumentų sprendinius, ūkio šakų plėtros programų ir strateginių dokumentų nuostatas, sąlygas išdavusių institucijų reikalavimus dėl TP dokumentų rengimo.

Pagal TPI 27 straipsnio 4 dalies reikalavimus, NSK pirmininkas ir NSK nariai už savo pagal kompetenciją priimtų sprendimų teisėtumą atsako įstatymų nustatyta tvarka (žr. pažymos 13 punktą).

24. Pagal Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 6 punktą ir 17 straipsnio 4 dalį, skundo tyrimo metu paaiškėjus, kad jis nagrinėtinas kitoje institucijoje, tyrimas nutraukiamas.

Apibendrinant darytina išvada, kad VTPSI priimtų sprendimų (administracinių aktų) pagrįstumo bei teisėtumo klausimai nagrinėtini teismo tvarka (pažymėtina, kad VTPSI pareigūnai nevertina MD 1 klasės vietovės vieneto duomenų (skaičiavimų) teisingumo, nes TP derinimo funkciją vykdo NSK nariai pagal kompetenciją, pritardami arba nepritardami TPD (žr. pažymos 6, 13 ir 24.7 punktus)). Todėl, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 6 punktu, 17 straipsnio 4 dalimi bei 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, **X skundo dalies tyrimas dėl teritorijų planavimo ir statybų valstybinės priežiūros vykdymo, nutrauktinas.**

Dėl teisės į tinkamą viešąjį administravimą pažeidimo

25. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, susijusią su šioje dalyje aptariamu klausimu, atkreiptinas dėmesys į šiuos momentus:

25.1. Pareiškėjos 2019 m. spalio 9 d. kreipimasis (žr. pažymos 5.3 punktą) vertintinas ir kaip skundas dėl netinkamų VTPSI Skyriaus pareigūnų veiksmų, nagrinėjant 2019 m. liepos 29 d. skundą (žr. pažymos 5.1 punktą), bei teikiant 2019 m. rugsėjo 2 d. atsakymą (žr. pažymos 5.3 punktą), ir kaip prašymas suteikti informaciją (žr. pažymos 16–17 punktus).

25.2. Pagal teisinį reglamentavimą, kiekvienam viešojo administravimo subjektui yra nustatyta pareiga priimti prašymus ir juos nagrinėti pagal įgaliojimus. Įstatymų leidėjas įpareigoja pareiškėjui pateikti prašymo turinį atitinkančią informaciją (žr. pažymos 17 punktą). Jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme išdėstyto klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui (žr. pažymos 15 ir 17 punktus).

Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 13 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad tuo atveju, jeigu prašomu dokumentu disponuoja kita institucija, pareiškėjo prašymas persiunčiamas šiai institucijai ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo prašymo gavimo institucijoje dienos ir apie tai per 3 darbo dienas nuo prašymo persiuntimo informuojamas pareiškėjas (žr. pažymos 16 punktą);

25.3. Į Pareiškėjos 2019 m. spalio 9 d. kreipimesi nurodytą skundą (žr. pažymos 5.3 punktą) dėl VTPSI Skyriaus 2019 m. rugsėjo 2 d. rašto (žr. pažymos 5.2 punktą) teisėtumo, VTPSI 2019 m. spalio 24 d. rašte atsakė, atkreipdama dėmesį nurodytą galimybę netenkinantį VTPSI Skyriaus atsakymą ginčyti rašte nurodyta tvarka.

25.4. Dėl Pareiškėjos 2019 m. spalio 9 d. kreipimesi nurodyto prašymo suteikti informaciją apie pastatų MD 1 klasės vietovės vieneto teritorijoje skaičių SP ir DP rengimo metu bei kreipimesi pateikimo metu VTPSI 2019 m. spalio 24 d. rašte pažymėjo, kad tai nesusiję su VTPSI vykdomomis

funkcijomis, siūlydama dėl SP ir DP rengimo bei tvirtinimo metu susiklosčiusių aplinkybių kreiptis į Savivaldybės administraciją (žr. pažymos 5.4 punktą).

26. Apibendrinant, darytina išvada, kad tyrimo metu nebuvo gauta duomenų, patvirtinančių Pareiškėjos 2019 m. spalio 9 d. kreipimosi apie pastatų MD 1 klasės vietovės vieneto teritorijoje skaičių SP ir DP rengimo metu bei kreipimosi pateikimo VTPSI metu persiuntimą Savivaldybės administracijai. Tokiu būdu **nebuvo įgyvendintas Viešojo administravimo įstatymo 14 straipsnio 8 dalies ir Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 13 straipsnio 1 dalies imperatyvus reikalavimas asmens prašyme išdėstyta klausimą, kuris nepriskirtas nagrinėti institucijai, persiūsti kompetentingam subjektui** (žr. pažymos 15 ir 16 punktus). Atsižvelgiant į tai, **konstatuotina, kad buvo pažeista Pareiškėjos teisė į tinkamą viešąjį administravimą** (žr. pažymos 15 punktą), todėl vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, **ši X skundo dalis pripažintina pagrįsta.**

27. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, **tikslinga VTPSI viršininkui rekomenduoti užtikrinti**, kad VTPSI būtų laikomasi Viešojo administravimo įstatymo 14 straipsnio 8 dalies ir Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 13 straipsnio 1 dalies imperatyvaus reikalavimo asmens prašyme išdėstyta klausimą, kuris nepriskirtas nagrinėti institucijai, persiūsti kompetentingam subjektui (žr. pažymos 15 ir 16 punktus).

Dėl teisės aktų reikalavimų pažeidimų, rengiant ir derinant SP ir DP, pašalinimo, bei būtinybės įvertinti galimą dokumentų klastojimą

28. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, susijusią su šioje dalyje aptariamu klausimu, atkreiptinas dėmesys į šiuos momentus:

28.1. Pareiškėjos skundas susijęs su apribojimų naudoti nekilnojamąjį turtą nustatymo klausimu.

Įstatymų leidėjas žemės sklypų savininkams yra nustatęs imperatyvų reikalavimą nekilnojamąjį turtą naudoti pagal nustatytą paskirtį, naudojimo būdą ir pobūdį, užfiksuotus Nekilnojamojo turto registro duomenų bazėje (žr. pažymos 12 punktą).

Pagal Nekilnojamojo turto registro duomenis, Pareiškėjai ir Y nuosavybės teise priklausantis Sklypas yra kitos paskirties (žemės sklypo naudojimo būdas – vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos). Tačiau pateikus prašymą dėl projektavimo sąlygų gyvenamojo namo ir ūkio pastato Sklype statybos projektui išdavimo, paaiškėjo, kad statyba Sklype negalima dėl viršyto šiai teritorijai taikomo užstatymo normatyvo.

28.2. Pareiškėja buvo informuota, kad Sklypas patenka į ribojamo užstatymo intensyvumo zoną. Šiame MD 1 klasės vietovės vienetė galimas pastatų, skirtų žmonėms būti, kiekis neturi viršyti 10 pastatų 1600 m išilgai vamzdžio ašies.

28.3. Magistralinių dujotiekių įrengimo taisyklės yra taikomos projektuojant ir statant visus statinius 200 m atstumu nuo veikiančių MD (žr. pažymos 18 punktą). Šių Taisyklių 3.7 punkte yra pateikta MD sąvoka, nustatanti, jog tai slėginiai vamzdiniai ir jų atjungimo įtaisai, slėgio reguliavimo ir palaikymo technologiniai, automatikos įrenginiai bei apskaitos prietaisai, priešgaisrinės ir apsaugos nuo korozijos įrenginiai, statiniai, inžineriniai tinklai bei komunikacijos, kurių visuma užtikrina saugų patikimą dujų transportavimą bei apskaitą nuo dujų verslovių iki dujų skirstymo stočių imtinai. MD priskiriamas potencialiai pavojingiems įrenginiams (Taisyklių 4.1 p.), todėl tiek jų eksploatavimas, tiek priežiūra yra susijusi su specialiais apribojimais ir naudojimo režimu. Taisyklių 1.1 punkte yra nustatyta, kad jos taikomos projektuojant ir statant visus statinius 200 metrų atstumu nuo veikiančių MD. Kadangi ginčo sklypui taikomas **MD įrengimo režimas, jo statusui apibūdinti taikomas saugos kriterijus, vadinamas vietovės klase**. Vietovės klasė yra apibūdinama pagal pastatų, skirtų žmonėms būti, skaičių vietovės klasės vienetė, kaip nurodyta tolesniuose punktuose. Kiekvienas atskiras pastato butas daugiabučiame name laikomas kaip atskiras pastatas, skirtas žmonėms būti

(Taisyklių 4.11 p.).

28.4. Konkrečios veiklos žemės sklypuose vykdymo galimybės tiesiogiai sietinos su teritorijų planavimo dokumentų sprendiniais. SP patvirtintas Savivaldybės administracijos direktoriaus 2009 m. birželio 25 d. įsakymu Nr. V1-470. DP patvirtintas Savivaldybės administracijos direktoriaus 2010 m. rugpjūčio 4 d. įsakymu Nr. V1-563.

28.5. Kilus abejonių dėl MD 1 klasės vietovės vienetai taikytino reikalavimo pažeidimo jau SP ir DP rengimo metu, Pareiškėja kreipėsi ekspertus. **Tyrimo metu Pareiškėjos pateiktose ekspertės išvadose (žr. pažymos 9 punktą) buvo konstatuoti teisės aktų pažeidimai SP ir DP rengimo bei derinimo procese:**

„[...]

SP ir DP nustatant pastatų skaičių, turėjo būti vertinama klasės vienete esami pastatai, jų skaičius, išnagrinėta, ar pastatai priskiriami pastatams skirtiems žmonėms būti pagal paskirtį ir galimybę keisti jų paskirtį. Rengiant SP turėjo būti išanalizuota ir nustatytas esamų pastatų skaičius, ir tik tuomet sprendžiama, ar norminiai aktai leidžia didinti užstatymą vietovės vienete. Rengiant DP, turėjo būti išanalizuotas pasikeitęs gretimų sklypų užstatymas ir įvertinta galimybė nustatyti sklypų reglamentus ir užstatymą SP nagrinėtoje teritorijoje.

[...]

SP brėžinyje nurodytoje po 200 m nuo vamzdyno ašies ir teritorijos, patenkančios į pagrindinį brėžinį plane, nepažymėti (paslėpti po teritorijos žymėjimu) <...> esantys pastatai, <...> statomas gyvenamasis namas, šalia planuojamos teritorijos žemės ūkio paskirties žemėje (mėgėjiški sodai) nurodytuose sklypuose ne mažiau 14 pastatų žmonėms būti.

[...]

SP aiškinamojoje dalyje nenagrinėtas ir netirtas esamas gretimos teritorijos, esančios MD 1 klasės vieneto teritorijoje, užstatymas tiesiogiai įtakojantis SP planuojamų sklypų leidžiamą užstatymą ir planuojamų pastatų skaičių. Grafiškai atvaizduotame SP pagrindiniame brėžinyje už planuojamos teritorijos esantys pastatai turėjo matytis topografiniame plane, kuris nurodo esamą padėtį. Nagrinėjamo SP brėžinyje esama padėtis paslėpta po teritorijos žymėjimu, tokiu būdu buvo paslėpta esama padėtis ir esami pastatai, kurie nebuvo įvertinti nagrinėjant galimybę planuoti sklypus ir užstatymą juose. Pastatų, skirtų žmonėms būti skaičių vietovės vienete reglamentavo SP rengimo metu galiojantis norminis dokumentas „Dujų sistema. Magistraliniai dujotiekiai. Projektavimas. Medžiagos ir statybos taisyklės“, patvirtintos Lietuvos Respublikos ūkio ministro ir aplinkos ministro 2001 m. kovo 9 d. įsakymu Nr. 86/146 [...], kurio reikalavimai buvo perkelti į AB „A“ planavimo sąlygas. Kad toks dokumentas yra ir kad SP planuojami sklypai patenka į vietovės vieneta, nurodyta ir SP pagrindiniame brėžinyje. SP pagrindiniame brėžinyje pažymėti tik du pastatai šalia planuojamos teritorijos – <...> sklypuose. Visi kiti pastatai, esantys vietovės vieneto teritorijoje, nepažymėti ir neskaičiuoti į galimų pastatų skaičių. Pastatai sodų bendrijoje paslėpti po sutartiniu žemės ūkio paskirties žeme (mėgėjiški sodai) žymėjimu, <...> stovintis pastatas paslėptas po valstybinės žemės žymėjimu, <...> prieigose visai panaikinti sklypai ir pastatai juose. SP grafinio atvaizdavimo brėžiniuose rodomoje gretimoje teritorijoje negali būti keičiami esami teritorijos faktiniai duomenys. **SP užduotyje buvo nurodyta naudoti topografinį planą, kuris savo prigimtimi skirtas vaizduoti esamus vietovės objektus, situaciją, kontūrus, reljefą ir požeminius inžinerinius statinius bei tinklus.**

[...]

Esamų pastatų nežymėjimas SP brėžinyje pakeitė esamus teritorijos duomenis vaizde, paslėpė esamus pastatus, kurie turėjo būti įskaičiuojami nustatant galimų naujų pastatų skaičių 1 klasės vieneto teritorijoje. SP sprendiniai parengti prieštaraujant AB „A“ išduotose planavimo sąlygose nurodytiems LR ūkio ministro ir aplinkos ministro 2001 m. kovo 9 d. įsakymu Nr. 86/146 patvirtintame sritiniame norminiame dokumente „Dujų sistema. Magistraliniai dujotiekiai. Projektavimas, medžiagos ir statyba. Taisyklės“ MD vietovės vieneto reikalavimams“.

[...]

Rengiant nagrinėjamą DP, vadovautasi SP, kuris, kaip nustatyta, **neatitinka TPI 18 str.**, kur nurodyta, kad Specialiųjų planų sprendiniai turi neprieštarauti įstatymais ar Vyriausybės nutarimais nustatytų specialiųjų žemės naudojimo sąlygų reikalavimams, galiojantiems atitinkamo lygmens bendrojo TP dokumentams, kitiems teisės aktams [...].

TPI 24 straipsnyje nurodyta, kad detalieji planai negali būti rengiami, jeigu planavimo tikslai prieštarauja įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimams. [...]. Statyba vykdoma vadovaujantis LR statybos įstatymu. Pastato statybai rengiamas Statinio projektas, kurio privalomųjų dokumentų sąrašė yra TP dokumentai. Pradėjus rengti ar parengus statinio projektą gyvenamojo namo statybai, būtų paaiškėjusi faktinė situacija dėl užpildyto 1 klasės vietovės vienetė esančių pastatų skaičiaus, todėl nebūtų leista statyti gyvenamąjį namą, nors TP dokumentuose numatyta naujų gyvenamųjų namų statyba naujai suformuotuose sklypuose. **Suformuotuose sklypuose numatyta gyvenamųjų namų statyba praranda prasmę, jų naudoti taip, kaip nurodo Žemės įstatymo 21 straipsnio 1 dalies 1 punktas, neįmanoma.**

[...]

SP rengėjas pakeitė faktinius esamos teritorijos duomenis ir klaidingai nurodė, kad sprendiniai galioja nepriklausomai nuo gretimos teritorijos užstatymo, taisyklių apribojimus taiko tik planuojamiems sklypams dėl pačios teritorijos užstatymo galimybių ir pastatų skaičiaus joje, nurodant, kad galimas pastatų skaičius iki 10 vnt. Akivaizdu, kad dėl esamų pastatų žmonėms būti ir naujų pastatų statybos gretimose teritorijose, įgyvendinti SP sprendinius rengiant tolimesnius dokumentus, reikalingus statybos leidimui gauti, įtakos turės reikšmingos, kurios pasekmė – **neįgyvendinami nei SP, nei DP sprendiniai.** Pastatius pastatus žmonėms būti, įtakos turės gretimose teritorijose norintiems statyti ar rekonstruoti esamus pastatus, ar keičiant jų paskirtį ir formuojant atskirą kadastrinį vienetą. Vietovės klasė – saugos kriterijus, kuris nustatomas įvertinant MD trasą, apibūdinamas pagal greta jos esančių pastatų, skirtų žmonių buvimui, užstatymo tankumą ir aukštingumą. Vietovės klasės vienetą taikomas visai teritorijai po 200 metrų į abi puses nuo MD vamzdžio ašies ir ji tęsiasi 1600 metrų išilgai vamzdžio (įsakymu Nr. 86/146 3.20 p.). **Vietovės klasės vienetą negali būti taikomas tik SP galiojimo ribose.**

[...]

SP paslėpta informacija apie esamus pastatus vietovės klasės vienetė įtakoja galimybę statyti naujus pastatus. Baltai užtušuoti žemės sklypai SP pagrindiniame brėžinyje yra žemės ūkio paskirties sklypai (mėgėjiški sodai). Mėgėjiškų sodų sklypuose SP rengimo metu buvo sodų pastatai, kurie įskaičiuojami į pastatus žmonėms būti. SP galiojimo riba sutampa su nagrinėjamais sklypais, projekto rengėjas už galiojimo ribos esamus pastatus neįskaičiavo į pastatų skaičių vietovės vieneto teritorijoje. Projekto rengėjas skaičiavo pastatus tik SP galiojimo ribose ir šalia esančius du gyvenamuosius namus. Tokiu būdu buvo sudaryta galimybė nagrinėjamus sklypus padalinti į 8-nis gyvenamosios paskirties sklypus, leidžiant juose statyti gyvenamuosius namus. Projekto rengėjas neturėjo teisės keisti faktinės būklės ir klaidinti įvesdamas papildomus neplanuojamos teritorijos žymėjimus. Projekto rengėjas galėjo niekaip nežymėti pagrindiniame brėžinyje esančios aplinkinės teritorijos, galėjo naudotis topografiniu planu, kuriame būtų matomi esami pastatai. Projekto rengėjas galėjo apskaičiuoti gretimų pastatų skaičių ir jį aprašyti SP aiškinamojoje dalyje, kuris yra TP dokumento sprendinys. **Paskaičiavęs pastatų skaičių vietovės vieneto teritorijoje, būtų nustatęs, kad užstatymas viršija galimą pastatų skaičių 1 klasės vietovės vienetė. Kokiu tikslu SP brėžinyje užtušuotuose žemės sklypuose nerodyti esantys pastatai, atsakyti gali tik pats projekto vadovas.“**

28.6. Bendrovė patvirtino, kad **TP rengimo metu turėjo būti įvertinta, kad 1 vietovės klasės vietovė yra vietovės klasės vienetą, turintis 10 ar mažiau pastatų, skirtų žmonėms būti.**

28.7. **VTPSI atkreipė dėmesį į tai, kad vykdydama teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą, nevertino TP atitikimo sritinio norminio dokumento „Dujų sistema. Magistraliniai dujotiekiai. Projektavimas, medžiagos ir statyba. Taisyklės“**, patvirtintų LR ūkio ministro ir LR aplinkos ministro 2001 m. kovo 9 d. įsakymu Nr. 86/146, **reikalavimams**, t. y. VTPSI pareigūnai nevertina MD 1 klasės vietovės vieneto duomenų (skaičiavimų) teisingumo, nes TP derinimo funkciją vykdo NSK nariai pagal kompetenciją, pritardami arba nepritardami TPD (žr. pažymos 6 ir 13

punktus). NSK nariai privalo patikrinti ir nustatyti, ar pateiktas derinti TP dokumentas atitinka: specialiųjų žemės naudojimo sąlygų ir TP normų reikalavimus, galiojančių TP dokumentų sprendinius, ūkio šakų plėtros programų ir strateginių dokumentų nuostatas, sąlygas išdavusių institucijų reikalavimus dėl TP dokumentų rengimo. Pagal TPI 27 straipsnio 4 dalies reikalavimus, NSK pirmininkas ir NSK nariai už savo pagal kompetenciją priimtų sprendimų teisėtumą atsako įstatymų nustatyta tvarka (žr. pažymos 13 punktą).

Savivaldybės administracijos pateiktais duomenimis, atsižvelgiant į tai, kad buvo kreiptasi į MD eksploatuojančią įmonę, kad ši išduotų planavimo sąlygas planavimo dokumentams rengti; 2008 m. kovo 20 d. AB „A“ išdavė planavimo sąlygas Nr. 7-215-363 SP rengti ir 2009 m. spalio 7 d. DP rengti (Nr. 7-215-1240); sąlygas išdavusi institucija dalyvavo NSK darbe ir suderino SP ir DP (įrašai protokoluose), tuo patvirtindama, kad parengti planavimo dokumentai atitinka tiek išduotas planavimo sąlygas ir reikalavimus, tiek kitus specialiuosius teisės aktus, reglamentuojančius veiklą MD zonoje.

28.8. MD 1 klasės vietovės vienetai užstatymo apribojimas nėra savitiksliis dalykas. Pati **AB „B“ akcentavo MD, kaip įrenginio, pavojingumą** (žr. pažymos 4 punktą). Bendrovė atkreipė dėmesį į tai, kad MD yra potencialiai pavojingas objektas, kurio avarijos ar gedimo atveju min. **200 metrų teritorija abipus MDV patenka į padidinto pavojaus ir rizikos zoną, dar vadinamą vietovės klasių teritorija**. Dėl šios priežasties nurodytoje potencialiai pavojingoje teritorijoje tiek užsienio valstybėse, tiek ir Lietuvoje visuomenės saugos tikslais užstatymo normatyvų pagalba yra **siekama riboti greta MDV būnančių žmonių skaičių ir taip išvengti potencialios žalos jų sveikatai ir gyvybei MDV avarijos ar kito įvykio atveju, tad ir užtikrinti šių konstitucinių vertybių apsaugą**.

29. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra pabrėžęs atsakingo valdymo principą (žr. pažymos 19 punktą), kuris yra įtvirtintas Lietuvos Respublikos Konstitucijoje (žr. pažymos 11 punktą), numatant, jog valdžia tarnauja žmonėms.

Konstitucijoje įtvirtinta prokuroro funkcija, pagal kurią jis įstatyme nustatytais atvejais gina asmens, visuomenės ir valstybės teises bei teisėtus interesus. Ji detalizuota Prokuratūros įstatymo 19 straipsnio 1 dalyje (žr. pažymos 14 punktą), pagal kurią prokurorai, nustatę asmens, visuomenės, valstybės teisių ir teisėtų interesų pažeidimą, viešąjį interesą gina įstatymuose nustatytais atvejais ir tvarka pagal asmens, valstybės ar savivaldybių institucijos arba įstaigos pranešimą, pasiūlymą, pareiškimą, skundą arba savo iniciatyva, taip pat – tais atvejais, kai kitų institucijų pareigūnai, tarnautojai ar jiems prilyginti asmenys, privalantys ginti šį interesą, nesiėmė priemonių pažeidimams pašalinti (žr. pažymos 21 punktą).

30. **Apibendrinant darytina išvada, kad susiklosčiusi situacija dėl teisės aktų reikalavimų pažeidimų, vykdančių teritorijų planavimą ir statybas potencialiai pavojingo objekto – magistralinio dujotiekio 1 klasės vietovės teritorijoje (žr. pažymos 28 punktą), netoleruotina nei teisėtumo, nei atsakingo valdymo principų (žr. pažymos 19 punktą) aspektu, todėl turi būti imamasi konkrečių veiksmų situacijos keitimui iš esmės.**

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, **tyrimo metu gauta informacija dėl TP dokumentų (SP ir DP) teisėtumo, galimo dokumentų klastojimo, bei teisės aktų reikalavimų pažeidimų pašalinimo, ginant viešąjį interesą** (žr. pažymos 9 ir 28.5 punktus) **vertintina prokuratūroje** (žr. pažymos 21 punktus). Todėl, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 6 punktu, 17 straipsnio 4 dalimi bei 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, **ši X skundo dalis pripažintina pagrįsta**.

31. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, **tikslinga Lietuvos Respublikos Generaliniam Prokurorui rekomenduoti įvertinti šioje pažymoje išdėstytas aplinkybes dėl galimai nusikalstamos veikos bei viešojo intereso pažeidimo** (žr. pažymos 28 punktus); **nustačius nusikalstamos veikos požymius, viešojo intereso pažeidimus, užtikrinti teisės aktuose nustatytų veiksmų atlikimą**.

32. Teismo tvarka nagrinėjamas sandorio dėl Sklypo pardavimo nuginkijimo klausimas (žr. pažymos 10 punktą), siekiant įrodyti, kad Sklypo pardavėjas Sklypo pardavimo metu žinojo apie gyvenamojo namo statybą Sklype negalimumą. Teismo priimtas sprendimas yra ginčijamas apeliacine tvarka teismui. Pažymėtina, kad nurodyta civilinė byla ir joje keliami reikalavimai teismui nėra susiję su galimai neteisėtų veiksmų, sprendžiant Pareiškėjos Seimo kontrolieriui pateiktame skunde nurodytus klausimus, vertinimu.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAI

33. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, **Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia:**

X skundo dalies tyrimą dėl teritorijų planavimo ir statybų valstybinės priežiūros vykdymo nutraukti.

34. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, **Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia:**

X skundo dalį dėl teisės į tinkamą viešąjį administravimą pažeidimo pripažinti pagrįsta.

35. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, **Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia:**

X skundo dalį dėl teisės aktų reikalavimų pažeidimų, rengiant ir derinant SP ir DP, pašalinimo, bei būtinybės įvertinti galimą dokumentų klastojimą, pripažinti pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

36. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 12, 16 ir 17 punktais, **Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius rekomenduoja:**

36.1. **Lietuvos Respublikos Generaliniam prokurorui** – įvertinti šioje pažymoje išdėstytas aplinkybes dėl galimai nusikalstamos veikos bei viešojo intereso pažeidimo; nustačius nusikalstamos veikos požymius, viešojo intereso pažeidimus, užtikrinti teisės aktuose nustatytų veiksmų atlikimą.

36.2. **Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai prie Aplinkos ministerijos** – užtikrinti, kad VTPSI būtų laikomasi Viešojo administravimo įstatymo 14 straipsnio 8 dalies ir Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 13 straipsnio 1 dalies imperatyvaus reikalavimo asmens prašyme išdėstytą klausimą, kuris nepriskirtas nagrinėti institucijai, persiųsti kompetentingam subjektui (žr. pažymos 15 ir 16 punktus).

Primename, kad Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas